25ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6782 — 28 ԱՊՐԻԼ 1908 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 10 ՐԷՊԻ-ԻԼԼ-ԱԽԷՐ 1326 — 11 Mai 1908 — 25e année — № 6782

«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Գ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 80 Ղրս.
» » ՎԵՑԱՄՈՏԵԱՅ 45 »
ԴԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 100 »
» » ՎԵՑԱՄՈՏԵԱՅ 60 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 25 Ֆրք.
» » » ՎԵՑԱՄՈՏԵԱՅ 20 »
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽԷՐԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

10 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

آره‌ولك
ارمنیجه یومی و سیاسی قزته
صاحب امتیازی قره‌كین بویاجیان
درجه‌یه قلطه

"ARÉVELK"
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur - Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Constple, Galata

10 PARAS

ՔԱՀԱՆԱՅԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ
ՄԻ՛ ՄՈՌՆԱՔ

Մեր քահանաներուն վիճակը. — Քահանայական ընտրութիւն՝ մեր եկեղեցական կանոններուն համաձայն. — Քահանաներուն ապրուստը եկեղեցական օրինաց համաձայն. — Ի՞նչով կարելի է բարձրացնել քահանայութիւնը։

Քրիստոնէական բոլոր եկեղեցիները գերագոյն ջանքեր կ'ընեն ուսեալ և ժամանակին կրօնա-բարոյական ու ընկերական պահանջներուն համաձայն արժանաւոր եկեղեցականութիւն հայցնելու համար։ Այս նպատակով բաղմաթիւ միջին և բարձրագոյն հոգեւոր հաստատութիւններ ունին Բողոքական, Կաթոլիկ, Օրթոտոքս Եկեղեցիները։ Հայ Եկեղեցին քահանաներ պատրաստելու և օ՛չ մէկ ընծայարան կամ դպրանոց ունի։ Երբ մէկ կողմէն մասնաւոր զարգացումը համայնքին մէջ հեղհեղ արգելակ կը ծառայի, միւս կողմէն քահանայութիւնը մեր մէջ ակաւ մասնաւորապէս կը յեսդադիմէ։ Քրիստոս բան է. «Կոյրը կոյրին առաջնորդ չի կրնար ըլլալ. եթէ ըլլայ՝ երկուքը միասին խորխորատ կ'ինկնան։ Հարկաւ այս կոյրերը մասնաւորապէս և բարոյական լոյսէ զրկեալներն են. այնպիսի անձեր, որոնց համար մեր երանելի սոկրատեան եկեղեցական մատենագիրներէն մէկը կ'ըսէ. «Լաւ է կոյր աչօք քան կոյր մտօք»։ Եթէ կոյրը կոյրին չի կրնար առաջնորդել, խորխորատ իյնալու վտանգին պատճառով, կոյրը երբեք չի յանձնիր առաջի աչքերով օժտուած անձի մը առաջնորդ ըլլալ, եթէ հեղինանքի և ծաղրի չուզեր ենթարկուիլ։ Մեր համայնքին մէջ դժբախտաբար հետզհետէ այսպիսի վիճակ մը ստեղծուելու վրայ է։ Աչխարհական դասը կը յառաջանայ, կը զարգանայ և հոգեւորականութիւնը համեմատաբար ետ կը մնայ ամէն տեսակէտով։ Մեր հոգեւորականութեան այս ցաւալի վիճակը ամէնէն աւելի կը շեշտուի երբ զանոնք բաղդատութեան դնենք կաթոլիկ, բողոքական և նոյն իսկ օրթոտոքս հոգեւորականութեան հետ։ Վերջիններս, մանաւանդ կաթոլիկ և բողոքական հոգեւորականները մեծ մասամբ բարձրագոյն կրթական հաստատութեանց մէջ պատրաստուած են իրենց հոգեւոր կոչման համար և մեր ամէնէն գիպուկ լրագրակներուն մէջ անգամ կրնան իրենց արժանիքով և մասնաւոր զարգացումով փայլիլ, իրենց անհատականութիւնը գնահատել տալ նոյն իսկ ամէնէն ծկեպիկ անձերուն, իրենց պաշտպանած կրօնաբարոյական, գրական և այլն տեսութիւնները պատճառաբանել, հիմնաւորել։ Հոգեւոր պաշտօնութեան և մանաւանդ քահանայութեան տեսակետով մեր համայնքը չատ եռ ունացած է և այս է բուն պատճառը ժողովուրդին եկեղեցիէն ուծանելուն։ Երբ ժողովուրդը կը տեսնէ որ երէկուան ոգէ մանրավաճառը այսօր ասուածային իմաստութեան քարոզիչ է, երբ հաւատացեալները կը տեսնեն որ երէցներ և աւագերէցներ դրամի համար աղքատներուն ու խեղճերուն արդ՝ իրաւունքը տանկոխ կ'ընեն և ամէնէն տարին միջնորդութիւններու յանձնառու կ'ըլլան կամ կեղծ-բարեպաշտութեան մը քողին տակ նոյն իսկ իրենց դրամապաշտութեան մոլութիւնը կը ծածկեն, այլևս ի՞նչպէս կարելի է յուսալ որ անոնք լարդուին հանրութեան կողմէ։

Քահանայական այս խեղճութիւնը տեսնելով հանդերձ. դարձեալ որևէ գործնական ջանք մը չենք ըներ՝ անոնց այս յետադէմ վիճակին դարման մը տանելու համար։ Դժբախտաբար, հնագոյն ժամանակներէն ի վեր մեր եկեղեցւոյ մէջ քահանայութեան նախապատրաստութեան, ընտրութեան, պարտականութեանց և իրաւունքներու համար մանրամասն և որոշ կանոններ գծուած չեն և նոր ու ամբողջական քահանայական հրահանգի մը պէտքը անհրաժեշտ է եկեղեց. կազմակերպութեան տեսակետով։

Քահանայական խնդիրը չատ յեղեղուած է մեր մէջ. առանց լուծում գտնելու։ Շահեկան է անուշադրութեան մը նեսել մեր ամբողջ հին եկեղեցական կանոնագրութեան վրայ. գաղափար մը կազմելու համար, թէ քահանայութիւնէ ինչ կը պահանջուէր, ապրուստի ինչ մրցոցներ ունէին անոնք և այլն։

Քահանաներու ընտրութիւնը.— Շատ ուշագրաւ են մեր եկեղեց. կանոններուն մէջ պահուած տեղեկութիւնները քահանայական ընտրութեան մասին։ Դ. դարու մէջ վերջնական խմբագրութեամբ լոյս տեսնող առաջին 34 առաքելական կանոններէն 20դին համաձայն, քահանայ կրնային ընտրուիլ ամէն դասէ անարատ, անշահասէր, հմուտ անձեր։ Նոյն առաքելական կանոններուն 22դին մէջ բուած է թէ, ամբարտաւան, հպարտ, անսփոփ, արբեցող, ուսումնասէր, կռուասէր, թոյլ անձեր չեն կրնար քահանայ ընտրուիլ։ Բ. Առաքելական կանոններու 17դին համաձայն, երկու անգամ պսակուողները կամ հաբե պսակողները չեն կրնար քահանայանալ (Տ. կան. 17)։ Ով որ կ'ամուսնանայ այրի, արձակեալ, անառակ կնոջ հետ, չի կրնար երեց ըլլալ (Տ. կ. 18)։ Նեոյ-Կեսարիոյ ժողովը, որ գումարուած է 314-5 թուականներուն և որուն կանոնները մուտ գտած են մեր գրչագիրներուն մէջ, կ'որոշէ քահանայական տարիքը։ Այս ժողովին 11դդ կանոնին համաձայն, քահանայացուն 30 տարեկանէն վար պէտք չէ ըլլայ։ Սիսի մէջ 1204ին գումարուած եկեղեց. ժողովին առաջին կանոնին համաձայն, քահանայացուները պէտք է գիտուն և արժանաւոր անձեր ըլլան և առանց կաշառքի ձեռնադրուին։ Ինչպէս յայտնի է, Սրբազանութիւնը մինչեւ վերջին ատեններս գոյութիւն ունէր ու կաշառակերութեան այս մոլութիւնը պատճառ եղած է բազմաթիւ ոգեղ ու անարժան անձերու հոգեւորականութեան մէջ մուտ գտնելուն։ Թանդեռ առաքելի անունով մեղի հասած կանոններու մէջ քահանայացուներու անարատ վարքն ու բարքը և ուսումը կը շեշտուի (տես կան. 1.) և կը հաստատուի Նեոյ-Կեսարիոյ ժողովին քահանայացուներուն համար որոշած տարիքը. 30—50 (տես կ. 3, 11.)։ Դէորգ Դ. Կաթողիկոսի 1868ին հրատարակած և քահանայական խնդրին նուիրուած կոնդակի համաձայն, ամէն քահանայացու ժողովուրդին պէտք է ընտրուի և այդ ընտրութեան արդիւնքը հանրագրութեամբ Առաջնորդարան պէտք է ներկայացուի (տես. կ. 4.)։ Առաջնորդարանի մէջ քահանայացուն պէտք է քննութեան ենթարկուի Ս. Գրոց վերաբերեալ առարկաներէ, և քննիչները պէտք է համոզուին թէ քահանայացուն ուղղափառ հաւատք ունի և կրնայ ուրիշներուն բարի օրինակ ըլլալ (տես կ. 5)։ Քահանայացուն պէտք է գիտնայ հայերէն, հոգեւոր դպրոցներու մէջ գրաբարի դասեր աւանդելու ատաճան, եկեղեցական պատմութիւն, քրիստոնէական վարդապետութիւն, եկեղեցական բոլոր Խորհուրդները և այլն (տես կ. 6.)։

Այս բոլոր կանոններէն բացայայտ կ'երեւայ թէ քահանաներու նախապատրաստութեան մասին մասնաւոր հոգեւոր կրթական հաստատութիւններ չէին հիմնուած և անոնցմէ որևէ վկայական մը չէր պահանջուեր, միայն հանգուցեալ Հ-րապետին օրով «Ուսեալ թէ անուս քահանաներ»ու մասին երկարաձիգ վէճեր մղուելէն ետքը ի վերոյ օրոշուեցաւ որ քաղաքներուն քահանայացուները առնուազն թեմական հոգեւոր դպրանոցներու Զ. դասարանի շրջանաւարտներէն իսկ գիւղական քահանաները նոյն հաստատութեանց Դ. դասարաններու աշակերտներուն զարգացումը և վկայականը ունենան։ Մեր թեմերուն մէջ դժբախտաբար քահանայացուներու մասնաւոր զարգացման համար որևէ վկայական չի պահանջուիր և ամէն Առաջնորդ խնդիրը իր յարմար դատած եղանակով կը կատարէր։ Քահանայական ընտրութեան այս դրութիւնը ամէնէն յարմար է և ամէն տեսակ զեղծումներու բաց դուռ կը թողու։ Պէտք չէ երթալ թեղուլ որ ան է եկեղեցական գործ քմահաճքի առարկայ ըլլայ հոգեւորականութեան կողմէ։ Անոնց կամեցողութիւնէն բարձր կեցած պէտք է ըլլայ միշտ քահանաներու ընտրութեան օրէնքը, կանոնը։ Բայց հրահանգներ կրնան չնիսուիլ և մեռած տառ մնալ մանաւանդ Առաջնորդարաններու փոշոտ անկիւններուն մէջ. այս պատճառով անհրաժեշտ է նաեւ կեդրոնի խիստ ճնդրոլը քահանայական հրահանգին իրագործումին համար։

Քահանաներուն ապրուստը.— Քահանայական խնդրին ամէնէն դժուարլուծելի հարցերէն մէկն է քահանաներուն ապրուստի խնդիրը, որու մասին մեր եկեղեցական կանոնագիրքերուն մէջ դարձեալ յատակ, հաստատուն և ամբողջական որոշումներ կը պակսին և եղածներն ալ մեր եկեղեցական կեանքի արդի պայմաններուն բոլորովին անյարմար են։ Քահանաներու ապրուստին վերաբերեալ հնական կանոնները հեռեւեալներն են. Առաքելական կանոններուն համաձայն քահանայ իր ծուխերովը գոհանայ և իր պաշտօնակիցներու ծուխերը յափշտակելու ջանքեր չդնէ (Տ. կ. 5)։ Սոսի 1299ի եկեղեցական ժողովը կը ամմանէ. «Ժողովրդականը յօժարութեամբ ասպեն զնաս քահանային յանմեան արժատոց պտղոց և զկարգեալ բաժին մատաղին և պասկին ընծայիւք և Թաղման հանդերձ և ժամագրամ, ա՛չ զին պատարագին, այլ երիցուն հանդերձի և կերակուրի, որ զոՊիդ և պատարագի պարպի (եկեղեցին)»։ 1836ին հաստատուած Պոլսոյ Էնիքարի մէջ կ'ըսուի. «Հոգեւորականներուն ստացած արդիւնքը երեք տեսակ կընայ ըլլալ. 1. Մշտական արդիւնք, զոր կ'որոշէ ծուխը, քահանայի պաշտօնի մասն միջոցին. 2. Հոգեւոր պիտոյներ կատարելու համար գրուած ուսքեր և 3. Կամաւոր ուսքեր։ (Տե՛ս կ. 1247)։ Նոյն օրինագրքի համաձայն քահանաները իրենց հոգեւոր պարքերը կատարելու միջոցին պէտք է առնեն, ծննդաբերի ատենը օրնեալն՝ 10 կոպէկ, Մկրտութեան համար՝ 20 կոպէկ, պսակի համար՝ 40 կոպէկ, Թաղման համար՝ 40 կոպէկ, իսկ խոստովանութիւն, հաղորդութիւն են, պէտք է ձրի մատակարարուին։ Այս և նման կարգադրութիւններէն ալ բացայայտ կ'երեւայ որ քահանայական ապրուստի խնդիրն ալ չատ թեթեւօրէն և հարեւանցի կերպով որոշուած է մեր եկեղեցական կանոնագիրքերուն մէջ և այժմ չկան ամբողջ քահանայութեան յատուկ օրոշումներ, քահանաներուն նիւթականը ապահովելու համար։ Ինչպէս յայտնի առիթ ունեցած ենք ըսելու, քահանայական խնդրին գոյգեան հանգոյցը նիւթական ապրուստի հարցին մէջն է. եթէ այս հարցը գոհացուցիչ ձեւով լուծուի, կարելի է վստահ ըլլալ որ դժուարութիւններէն 100ին 50ը հարթուած կ'ըլլայ։ Մեր եկեղեցական օրէնքներուն համաձայն քահանաներէն կը պահանջուի բարի և օրինակելի բարք ու վարք և աղօթք ու եկեղեցական պաշտամանց անթերի կատարում։ Անոնք աշխարհականներու գործերով զբաղելու իրաւունք չունին։ (Տ. ամի 1246ի եկեղեցական ժողովին 17 յօդ.ը)։ Երէցները իրաւունք չունին կրկին պսակուելու (Տ. Շահապիվանի եկեղեցական ժողով 497ին. կ. 2.)։ Եթէ անոնք ապօրէն յարաբերութիւն ունենան, 300 դրամ կը վճարեն և կարգալոյծ կ'ըլլան (անդ)։ Քահանան պէտք չէ իր ծուխը թողու ևն.։

Ամբողջ մեր եկեղեցական կանոններուն մէջ չատ քիչեր կան, որոնք քահանաներու հոգեւորական-ընկերական և բարեգործական պաշտօնավարութեան վերաբերին։ Այսպէս օրինակ Ա. Սիսի 1249ի եկեղեցական ժողովին 18դդ կանոնին համաձայն՝ քահանան պէտք է այրիները, կիները, աղջիկները, մանչերը եւայլն տաճարին առանձին եկեղեցի ժողովի և գանձք խրատ և քրիստոնէավայել կեանքի յորդորէ։ Բ. Առաքելական կանոններուն մէջ ալ կայ կանոն մը, որով կարգելեալներուն սպառնալիքով կ'արգիլուի եպիսկոպոսներուն, երէցներուն, տարաւորներուն այլասարկանները ծեծել (Տ. կ. 27)։ Ակնոյը խօսի մեր քանի մը երէցներուն, աւագերէցներուն և վարդապետներուն, որոնք եկեղեցիին մէջ հոգեւոր ոգով մանկական գլուխներ կը ծեծեն և կամ որսկեաւ թարի խրատելու համար «ուշնկն ոչ ունին», ուրիշներուն ալ ակնոյը փրցնելու կ'ելլեն։ Մեր եկեղեցական կանոնները ո՛չ քահանաներու ապրուստին և ընտրութեան պայմաններուն, ո՛չ անոնց պարտականութեանց և իրաւունքներու սահմանները որոշ գծած են։ Պատրիարքարանէ ժամանակ առ ժամանակ հրամանագրեր [illegible] ենթարկելու համար, բայց երբ Պատրիարքարանի ժողովները նոյն իսկ իրենց ընդունած հրահանգները, ինչպէս օրինակ, ամուսնական հրահանգները չեն գործադրեր, ընտանեաց առաջնորդարաններն ալ ատ սրտով չեն վերաբերիր հրահանգներուն, մանաւանդ որ Պատրիարքարանէ որուան հրահանգներու գործադրութեան քննդրոլը կը պակսի բոլորովին։

Վերեւ ըսուածներէն կարելի է եզրակացնել որ ուսեալ քահանայական դասը մը անհրաժեշտ է։ 1. Առաջնորդանիստ մեծ կեդրոններու մէջ ընծայարաններ բանալ և համայնքին ընտրած քահանայացուն զբաղ երկու-երեք տարի հոն իր ապագայ պաշտօնին համար նախապատրաստուելու։ 2. Քահանաներուն ուսմամբ որոշել հաստատուն եկամուտներով։ Քահանայական ապրուստին խնդիրը լուսաւոր կերպով կարելի է լուծել ամսաթոշակ վճարելով։ Թաղական Խորհուրդները պէտք է որոշ սակագներ նշանակեն բոլոր արարողութեանց համար և այդ գումարները իրենք գանձեն, իսկ քահանաները ժողովուրդէն դրամ առնելու իրաւունք պէտք չէ ունենան։ 3. Քահանաներուն պարտականութիւնները և իրաւունքները պէտք է որոշուին։ Այժմ քահանաներէն ժամանակաւորապէս մեքենական պարտականութիւններէն աւելի հովուական և բարեգործական պաշտօնավարութիւն կը պահանջուի։ Քահանաները ո՛չ թէ հաւատացեալներու ընտանեկան կեանքին մէջ մտնելով և խոստովանութեամբ եւայլն միջոցներով ընտանեկան խնդիրները չհագցնեն, այլ իրապէս իրենց համայնքին մանաւանդ խեղճ, աղքատ և անօգնական դասու բարի հայրերը ըլլան, անանձնա՛չ թէ հարուստներուն շողոմարքներն ու պնակալէզները դառնան, այլ զանոնք բարեգործութեան և աղքատասիրութեան յորդորին և մղեն։ Միայն այն ատեն կրնան քահանաներ բարոյական հեղինակութիւն վայելել։ Քահանայական խնդրի մասին այս խորհրդածութեանց առիթ առաւ մեզ ծանօթ բանաբեր Մալեան էֆ.ի Պարտիզակի քահանայական խնդրի համար գրած մէկ նամակը, զոր հրատարակեցինք Արեւելքի մէջ (թ. 6779)։

ՏՕՔԹ. Յ. ԹՕՓՋԵԱՆ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՄԻԵԲՐՈՊՆԵՐԷՆ Ի՛ՆԶԱՊԷՍ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԵԼՈՒ Է

Հակառակ իր ամենակնճռոտ կազմակերպութեան և հրաշալի գործարանաւորութեան, մարդկային մարմինը կուռ և և կատարեալ գործեալ յօրինուածք մը ունի։ Արտաքին աշխարհին մէջ նեռուած առ հիւլէն՝ մարմինը որ միաք, որ հանճար պիտի կրնար այնչափ կատարեալ մեքենականութիւնով մը օժտել։ Սակայն հակառակ այդ կատարեալգործութեան, ինչպէս մեր մարմնոյն կը պատահի կարգ մը միքրոպներ, Աթիկէ որ պիտի բացատրենք։ Մեր մարմինը կեդրոնը պարապ գլխի մը կը նմանի, որուն արտաքին մասերուը մարթով, իսկ ներքինը թարգմանի մը նմանի։ Պարտիզակի գրած մէկ նամակը, զոր հրատարակեցինք Արեւելքի մէջ (թ. 6779)։

Ամենայն մարդ մանուկ ատենէն ի վեր գիտէ թէ մարդուն մարմնոյն մէջ կարմիր գունաւոր արիւն մը կայ։ Սակայն ոչ ոք գիտէ թէ ինչպէս ասոնք կազմուած են։ Ասոնք կազմուած են մանրադիտակի տակ տեսնուող գունաւոր գնդակներէ

ԱՌՏՆԻՆ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Կաթին անարատութիւնը փոքրելու համար պէտք է փայլուն ու անժանգ տեղ մը մորթել կաթին մէջ և անմիջապէս դուրս քաշելով զայն, դէպի վար բռնել ուղղահայեաց։ Եթէ ասեղին ծայրէն կաթիլ մը կաթ կախուի, նշան է թէ ջուր խառնուած չէ կաթին. եթէ ջուր խառնուած ըլլայ, ասեղին ծայրը կաթիլ չի մնար և ասեղը բոլորովին մաքուր կը մնայ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼԻՒՆ ՎՐԱՑ

Անցեալ փետրուար 13ին, ինչպէս կը յիշուի, Ուիլքոքս զօրավարին զինուորները Բէշավէրէն ճամբայ կ'ելլէին՝ պատժելու Զաքքա-Խէլէրու ցեղը՝ Պաղրի հովիտին մէջ հաստատուած։ Արշաւանքը արագ կատարուեցաւ և վճռական եղաւ, վասն զի նոյն ամսուն 29ին վերջերեալ ցեղը հնազանդութիւն յայտնած էր։ Սակայն անդորրութիւնը կատարեալ չէր այդ կողմերը։ Ապրիլի երկրորդ կէսին սկիզբները կը ծանուցուէին արշաւանքները Մամանց ցեղին, որ Սվադ գետակին արեւմտեան կողմը կը գտնուի։ Կ'ըսուէր թէ Մամանները 18,000 հոգի ունին կռուելու կարող վիճակի մէջ։ Առաջին անգամը չէ որ անոնց անունը կ'երեւար Աֆղանիստանի սահմանագլուխին խառնակութեանց պատմութեան մէջ։ Մամանները ցեղը 1897ին ալ ընդհարումներ ունեցաւ անգլիական զինուորներուն հետ։ Այդ ատենուան ամառը Սըր Պիւրդն Պլաւտ զօրավարը Սըվադ գետակին հովիտէն մտաւ Մամանները բնակած երկիրը՝ պատժելու ըմբոստութիւնը զոր կը վարէր Հաստատանուն անձ մը։ Անգլիական զինուորները կատաղի յարձակում մը ենթարկուեցան բնիկներու կողմէ 150 հոգի կորսնցուցին։ Նոր ճակատամարտի մը պատուն ճրիֆրիս զօրավարը 50 հոգի կորսնցուց։ Ատոր վրայ Մամանները հնազանդութիւն յայտնեցին։ Ուրեմն 1908ի ապրիլի արշաւանքները մահագութիւն պատճառեցին Հնդկաստանի կառավարութեան։ Ուիլքոքս զօրավարը հրաման ստացաւ երեք կիսաբաժիններ պատրաստել Բէշավէրի մէջ՝ իսկոյն գործի ձեռնարկելու համար։ Ապրիլ 24ին Մամանները անցան վարչական սահմանագլուխը և յառաջացան մինչեւ Միքնի ամբար քաղաքը։ Ուիլքոքս զօրավարը իսկոյն գործի ձեռնարկեց և Շանքանկարի արեւմտեան բլուրներուն վրայ անոց դէմ յարձակեցաւ։ Սվատ ու Բաղալ գետերու, իրար խառնուած տեղերը կազմուած եռանկիւնին մէջ։ Անգլիացի զօրավարին յաղթութիւնը տեւեցուցաւ եռանդը և ատոնց դէմ մղուած պայքարը, Զաքքա-Խէլէրու դէմ եղածին պէս, արագ ու վճռական ըլլալ կ'երեւար, երբ նոր ասոր մը փեսեց և ծանրացուց կացութիւնը։ Բաթաննեբու խիտ կարեւոր խումբ մը, Աֆղանիստանի էմիրին իրական հպատակները, գործի ձեռնարկած էր և կը յառաջանար դէպի Սամբուա, երկաթուղիի վերջին կէտը՝ Խայբարի կիրճէն՝ Աֆղանիստանի ամբուն բանալին։ Սիվլայէն տանուած առաջին հեռագիրները 15-20,000 ցոյց կուտային անոնց թիւը։ Տէյլի Մէյլի թղթակիցը, որ Ուիլքոքս զօրավարին արշաւախումբին հետ կը գտնուի, այդ թիւը չափազանց կը նկատէ, սակայն բաւական կարեւոր էր, քանի որ Ուիլքոքս զօրավարը փութաց ազատելու Ռուս-Բէբէլ գնդապետը՝ Բաթաններու կողմէ պաշարուած Լանտի-Քոթալի յառաջացեալ ամրոցին մէջ։ Բաթանները, եռ մղուելով, դէպի Լանտի-Քինա նահանջեցին և հիմա հ'ելլասան Պաղրի հովիտը երթալու՝ մէկ մասը Սէզոպի կիրճէն և միւս մասն ալ լեռան ճամբէն։ Ատոնց նպատակէտը կը կազմեն Խայբարի կիրճին հարաւային կողմի ճամբուն տիրող ամրոցը և նոյն հովիտին ելքին վրայ եղած ուրիշ զօրավարը Եարսան ի մէջ բաւական զինուորներ ունենալու համար։ Ուիլքոքս զօրավարը Բոզած է՝ ամէն պատահականութեանց դէմ և Բէշավէրի երկաթուղին պատրաստ է բերել պէտք եղածին չափ նոր զորախումբեր։ Խայբարի հարաւային կողմի ճամբուն տիրող ամրոցն ալ անգլիական կիսաբաժին մը ժամանեց՝ բաւական չատ, որպէս զի որ և է անակնկալի չենթարկուի։ Կ'երեւայ թէ, կ'ըսէ Թաճ, զինուորական տեսակէտով խօսելով, նախազգուշական ամէն միջոցներ ձեռք առնուած են և թէ Սիվլայէն հասած առաջին հեռագիրներուն առայ բերած մեծ յուզումը այլեւս գոյութիւն չունի։ Բաթաններուն մասնակցութեան պատճառն հանգամանքին գալով, Մորնինկ Բոսդի կողմէ երկուշաբթի առաւ յայտնուած կարծիքին համաձայն է նաև բրիտանական կառավարութիւնը, ինչպէս երեւցաւ երէկ հրատարակուած կէս-պաշտօնական զեկոյցներէն՝ այսինքն թէ Բաթանները թէև Աֆղանիստանի էմիրին հպատակներն են և կանոնաւոր զինուորներ, սակայն բնաւ ապացուցուած չէ որ ուղղակի ազդեցութիւն մը ունեցած ըլլայ անոնց վրայ և նոյն իսկ չատ հաւանական է որ Զաքքա-Խէլէրու և Մամանները կողմէ վերջերս գործուած անկարգութիւնները գրգռութիւն մը առաջ բերած ըլլան սահմանագլուխի այդ ցեղերուն մէջ, ուրիկ օգտուած են մէկ քանի մոլեռանդներ։ «Հեռեւաբար, կը յարէ Թաճ, Աֆղանիստանի հետ կանոնաւոր պատերազմ մը հաւանական չէ, ինչ որ երկրակալութեան կուսակից կարգ մը Անգլիացիներ կարելի է նկատողութեան առած էին ծաւալումի իրենց յատագիներուն համար, անցեալին գտան դասերուն հակառակ։»

—Լանտի-Քոթալէն կը հեռագրեն թէ մայիս 6ի ընդհարումին ատեն սահմանագլուխի ցեղերուն կորուստն է 60 հոգի։ Շատերն ալ փախչելու ատեն մեռած են անդունդներու մէջ գլորելով։ Երեք ցեղապետներ, որոնք հեղեղատի մը մէջ պահուտած էին, թնդանօթի ռումբէ մը մեռան։ Ցեղապետ Սուֆիի Պաղարի հովիտէն մեկնած է՝ Աֆղան երկիրը վերադառնալու։ Սէզոպիի անցքին այս կողմը։

—Հիւսիսային արեւմտեան սահմանագլուխին վրայ պատրաստ կան անգլիական հեռաւեւակներու 31 վաշտ, 15 հեծելազունդ և 64 թնդանօթ։ Անգլիական լրագիրներուն հաղորդուած զեկոյց մը կ'ըսէ թէ սխալ է այն զրոյցը, որուն համաձայն, Անգլիացէն զինուորներ ղրկուած են Հնդկաստան՝ սահմանագլուխին կացութիւնը հետեւանքով։ Հնդկական բանակէն չատ մը օպաներ, որոնք արձակուրդ ստացած են, Հնդկաստանի նախարարութեան ներկայացան, հարցնելով թէ պէ՞տք է անմիջական կերպով իրենց պաշտօնատեղիները վերադառնան. պատասխան ստացան թէ հարկ չկայ։ Հնդկաստանի մէջ կատարուած զինուորական պատրաստութիւններն ալ զգուշութեան համար են։

—Անգլիացի ընկերվարական երեսփոխան Գ. Բէյլր Հէրթի, որ վերջերս ուսումնասիրական ուղեւորութիւն մը կատարած է Հնդկաստանի մէջ, յայտարարեց ֆրանսական Թերթի մը թղթակցին թէ սահմանագլուխին միջադէպերը կարեւորութիւն մը չունին և թէ լրագիրները, և մասնաւորապէս զինուորական գործակալութիւնները ամէն բան կը չափազանցնեն։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Ֆրանսայի ու Մ. Նահանգաց միջեւ վերջերս կնքուած առեւտրական պայմանագրութեան հետեւանքով, երկու կողմէն կարգուած պատուիրակներէ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ՝ քննութիւն մը կատարելու երկու երկիրներու մաքսային սակացոյցերու մասին՝ իրենց առեւտրական յարաբերութիւնները բարւոքելու նպատակով։ Մ. Նահանգաց պատուիրակներն են գանձային նախարարութեան օգնական Գ. Ճէյմս Ռէյնոլտս, երկրագործական պաշտօնարանէն Գ. Շէֆիդէր և առեւտրական ու աշխատութեան պաշտօնարանէն Գ. Ճէքսոնսը։ Բարիզի ամերիկեան հիւպատոսն ալ պիտի ազակցի անոնց։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ՃԱՐՈՆ

Մ. Նահանգաց արաքին գործոց նախարար Գ. Ռութ և Ուաշինկդընի ճարտարապետ Գ. Թաքէրիա, երեք շաբթի օրը, Ուաշինկդընի մէջ սարքուած իրաւարարութեան դաշնադրութիւն մը՝ Անգլիոյ, Ֆրանսայի ու Սպանիոյ հետ կնքուածին յար և նման։ Իրաւարարութիւնը պիտի գործադրուի ամէն տարակուսներու համար, բաց ի անոնցմէ որոնք երկու երկիրներուն ազգային պատուոյ և հողային իրաւունքներուն կը վերաբերին։ Այդ դաշնադրութիւնը Մ. Նահանգաց Ծերակոյտին պիտի ղրկուի՝ վաւերացուելու։

ԱՆԳԼԻԱ

Հեռագիրները ինչպէս ծանուցին, Անգլիոյ առեւտրական նախարար Գ. Ուինսդըն Չըրչիլ Տընարի (Սկովտա) ընտրութեանց մէջ ալ չյաղողեցաւ, մինչդեռ այդ տեղը ազատական կուսակցութեան համար ամէնէն նպաստաւոր կարծիքը կը տիրէր։ Գ. Չըրչիլ, պահպանողականներէն զատ, ուրիշ մրցակիցներ ալ ունէր իրեն դէմ, մանաւանդ մաքսապաշտպանութիւն, որոնք ոգեւորեցին ընտրողներու պատրաստութեան կամ վաճառման բացարձակապէս արգելումը կը պահանջեն։ Առանցմէ զատ կան նաեւ կիներու համար քուէարկութեան իրաւունք ուզող կիները։ Գ. Չըրչիլ իր ընտրելութիւնը պաշտպանելու համար բանախօսութիւն մը արտասանեց և ըսաւ թէ Բիքէնի ընտրութեանց հետեւանքով այլեր փողոցին մէջ չլսած տարած էին վերգրեալ կուսակցութեան պատկանող կիները։ Ատոր վրայ այդ կիները որոշեցին որ եթէ գոնացում մը չտայ իրենց, անոր ճառերը խափանեն, որով սկսան զանգակներ զարնելով խափանել Գ. Ուինսդըն Չըրչիլի խօսքերը։

—Ուոլվերհէմբդընի մէջ, երեքշաբթի օրը, մանկի ընտրութիւն մը կատարուեցաւ, վասն զի տեղւոյն երեսփոխանը Գ. Ֆոսլէր Լոյտերու ժողովը անցած էր։ Արդիւնքը սպասելի եղաւ։— Ազատական Գ. Թոմ՝ 4.514 և պահպանողական Գ. Էյտէր՝ 4506. մեծամասնութիւն 8 ձայն։ Նախորդ ընտրութեան ատեն ազատական ընտրելին 3865 ձայնի մեծամասնութիւն մը ունեցած էր։

— Մանչի անգլիական նաւաստիները հրաման ստացաւ մայիս 25ին Տէվը գրասենեակի դիմաւորելու Ֆրանսայի նախագահ Ֆալիէրի հետ։ Ֆրանսայի նախագահ՝ Անգլիա այցելելու առթիւ։

— Հարաւային Ափրիկէի զանազան Պետութեանց ներկայացուցիչները գումարում մը ունենալով, ընդունեցին այդ Պետութեանց միջեւ աւելի սերտ միութեան մը ծրագրութիւնը և այդ մասին զանազան առաջարկութիւններ պիտի ներկայացնեն իրենց Խորհրդարաններուն։

ՌՈՒՍԻԱ

Ռուսիոյ մէջ յանկարծ երեւան ելած չաքարի ճարտարարուեստին տագնապը հետզհետէ կը սասկանայ։ Երկուշաբթի օրը Քիէվի մէջ չաքարի մեծ զտարան մը ոնակի հուչակուեցաւ. բացը ութը միլիոն բուպլիէ աւելի է։ Ուրիշ ոնակութիւններ ալ մօտալուտ են, կ'ըսեն ֆրանսական թերթերը։ Տագնապը մեծապէս կը վնասէ Ռուսիոյ կեդրոնին ու հարաւային կողմի վաճառականութեան։

ԺԷԶՈՒԻԹ ՔԱՇԱՆԱՅԻ ՄԸ ԱՆԼՈՒՐ ՄԷԿ ԱՐԱՐՔԸ

Բարիզի Թերթերը հեռաւեալ նոզկալի ոճիրը կը պատմեն որ գործուած է Քարվիլի մէջ, Թէօքէնի մօտ (Աւստրիա)։— Ժէզուիթ քահանայ մը, վերջին օծում տալու համար, հրաւիրուած էր հիւանդասենեակ մը, ատանպէտ մը և չորս զինուորներու, որոնք ատենապետներ կատարելու և ձերբակալելու համար հալածելու համար ընդհարումներուն ատեն մեռած են։

ԼՈՆՏՈՆԷՆ շաբաթ օրուան թատերական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ տեղւոյն օսմ. դեսպան Բրիֆաթ պէյ, նոյն օրը, հանդիսական արարողութեամբ լուսարա թագաւորին ներկայանալով իր յանձնարարագիրները մատուցեր է։

ԱԹԻՆԷՈՒ օսմ. դեսպան Նապի պէյ, այս շաբաթ, իր յանձնարարագիրները հանդիսական արարողութեամբ պիտի մատուցանէ Եորկիս Թագաւորին։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ նոր գեմիէր Քեամիլ պէյ, շաբաթ օրը, իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ իրիկուան կառախումբով։ Քեամիլ պէյ, մեկնելէ առաջ, կայս. Պալատ երթալով իր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց։ Նաեւ Բ. Դուռը գնաց և Մեծ-Պարքսին ու արտաքին գործոց նախարարին այցելութիւն տալով հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց։

— Քեամիլ պէյ վարած է Պաթավիոյ, Սինկափուրի, Լիվրբուլի, Գորֆուլի և Պուքրէշի օսմ. ընդհանուր հիւպատոսի պաշտօնները։

ՊՈՏԱԿԱՆ Խորհուրդին նախագահ Հասան Ֆէհմի փաշայի նախագահութեամբ կազմուած յանձնաժողովը, որ կը բաղկանայ նոյն Խորհուրդին օրէնսդիր ճիւղին անդամ էքրէմ պէյէ և Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդական Նորատունկեան Դաբրիել էֆ.է, շաբաթ օրը գումարուեցաւ։

ՄԱՍՏՐԻՏԻ օսմ. նոր դեսպան Ապուլլահ Համիտ պէյ, որ Լօնտոնի դեսպանատան գործակատարի պաշտօն վարած էր մինչեւ Բրֆաթ պէյի ժամանումը, արձակուրդով կ. Պոլիս պիտի գայ։

ՀՈԼԱՆԴԱԿԱՆ նոր դեսպան Գ. Վան մեր Տոյս որ Վիկտորիա շաբաթ իրիկուն կ. Պոլիս ժամանեց ուսական շոգենաւով և Բերա Բէլէս իջեւանեցաւ։ Դեսպանատան առաջին թարգման Գ. Մկրտիչ Կարապետեան, հիւպատոս Գ. Գալաքէ և բժիշկ Տօքթ. Սդէֆանի շոգեմակոյկով մինչեւ Գալատգարեան բացերը դիմաւորելու գացած էին։

— Մեծ-Պարքսին ու արտաքին գործոց նախարարին Թարգմանները Բերա Բէլէս երթալով, բարի գալուստ մաղթեցին դեսպանին։

— Դեսպանը, երէկ առաւ, արտաքին գործոց նախարարին ապարանքը երթալով, յանձնեց իր յանձնարարագիրներուն պատճէնը։

— Խարիճէի արարողապետի օգնական Մէմտուհ պէյ, երէկ, Բերա Բէլէս երթալով, վեհ. Սուլթանին անունով բարի գալուստ մաղթեց հոլանտական նոր դեսպանին։

— Դեսպանին տիկինը ու աղջիկներն ալ միասին եկած են։

ՏՏԵՖԱՆԻԼԻԱՆԷի նոր կանոնագրին տրամադրութեանց համաձայն, առաջին ճարտարապետ մը և երեք ճարտարապետներ պաշտօնի պիտի կոչուին նոյն պաշտօնարանին մէջ՝ փոխանցումի գործոցութեանց առթիւ բաժնուելիք գեղարուեստները ու հողերը չ-փելու և անոնց քարտէսները պատրաստելու համար։

ԶՐՕՍԱՎԱՇԵՐԸ.— Սկիւտարի կառավարիչը որոշեց որ ամառը Թաթրոնները ժամը 10½ին ուտարին կանանց յատուկ օրերը և ժամը 11ին՝ այրերու յատուկ օրերը, որպէս զի ամէն օր կարենայ ժամանակին իր տեղը դառնալ։ Անասնաղ Թատերգակները պատասխանատու պիտի ճանչցուին։

ՀԱՅԵՏԱՆԱՆԵՐԸ. — Սկիւտարի կառավարիչը նկատելով որ հեծելանիւով պայտ կատարողները բազմամարդ տեղեր և զրօսավայրերու մէջ անցորդներու կը դարնուին և անանց խրտչելուն պատճառ կ'ըլլան, ուրկէ կարգ մը արկածներ կը պատահին, ծանոյց ամէն կողմ արգիլել այդ տեսակ վայրեր հեծելանիւով պայտները և անասնաղներուն հեծելանիւները ղրկել Սկիւտարի ոստիկանութեան պաշտօնարանը։

ԷՐԶՐՈՒՄԷՆ ապրիլ 16 թուականով կը գրեն թէ առջի օրը և նոյն օրը նորէն անձրեւեր է։ Սաստիկ ցուրտ կ'ընէ, որով սեւեռակներու մէջ տակաւին վառարանները կը վառին։

— Էրզրումի ֆրանսական դեր-հիւպատոս Գ. Բրալտի տրամաբրդով Բարիզ դացած է։

ՋՈՐԱՆԱԼՄԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳԻՐ.— Կ. Պոլսոյ ամբասանիչ տաճանը ձերբակալման հրամանագիր ստաց է սա երկու անձանց դէմ.— Ֆուտտա, որ հայ խաւարարներու հետ Պարակասան անցնելով Դարբիճ փախած ըլլալուն համար, իբրեւ ոճրագործ ամբաստանուած է և ենթանդատ տաճանին առջեւ պիտի դատուի։ Միւսն է Գառնիկ, որ Եգիպտոս փախած և խաւարարներու միացած ըլլալուն համար, իբրեւ ոճրագործ ամբաստանուած է և նոյն տաճանին առջեւ պիտի դատուի։

ՍՂՈՒՆԱՆԴԱՑ տաճանը, շաբաթ օրը, դատեց Ապպասօղլը Բաշիա անուն անձը, որ Պէօյիւք Զէքմէճէի մէջ Իպրահիմ անուն անձը սպանած ըլլալուն համար ամբաստանուած էր։ Առաջնը նկատելով որ Բաշիա ինքնապաշտպանութեան համար գործած էր այդ սպանութիւնը, անպարտ արձակեց զայն։

ՄՐԳՕՂԼԻՆՆԵՐՈՒ մաքսատունը, մինչեւ որ Պոլսոյ քարափին վրայ նոր չէնքը կառուցուի, էմին Էֆենի, Աէբէդէֆիլէրի եռաւոր, առժամաբար կառուցուելիք չէնքը պիտի փոխադրուի։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ հողերու առգման Ընկերութիւնը Եւրոպայէն նոր մեքենայ մը բերել տալով Ֆէյլէպի կողմերը զեռաղած է։ Այդ մեքենան Նեղոսէն մէկ վայրկեանի մէջ 18,000 կալոն ջուր հանելով չրջակայ արտերը պիտի առգէ։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարարութեան առողջապահական քննիչները հրաման ստացան գէթ ամիսը մէկ անգամ այցելել բոլոր վարժարանները և հարկ եղած հրահանգները տալ։

ՈՁԽԱՐՆԵՐԸ.— Զեռնհաս պաշտօնարանը նորէն ծանոյց ամէն կողմ որ ոչխարները և գառնիկները առանց յայտարարման չուտով կ. Պոլիս ղրկուին։

ԴՐՕՄԱՐԿԱԴԻ ԽՈՐՏԱԿՈՒՄ.—Մեծ-Շուկային Զուխանը խանը վերի յարկի 48 թիւ սենեակը հատատուած սեղանաւոր Ղազարոս Սապանեան, ուրբաթ իրիկուն սենեակը գոցելով ասանը գնաց և չաբաթ առաւ վերադարձին տեսաւ թէ դրամարկղը կոտրած և մէջէն հինգ անգլիական ոսկի և հարիւր ոսկիի աւանդ գոնարեղէններ գողցուած են. գեղջին ալ մուրճ մը և երկաթ հին խարտոցի կտորներ կային։ Ոստիկանութիւնը իմանալով քննութեան ձեռնարկեց. սենեկապահը հայն հարցաքննեց, բայց ոչ ոք տեղեկութիւն տուին։ Նաեւ թէ դուրսէն գող մտած ըլլալու հեռաք չկար։ Քննութիւնները երէկ ալ առաջ տարուելով Սապանեան յայտարարեց որ Տիմոթէնի ու Լէմիտա անուն անձերէն կը կասկածի. երեք ամիս առաջ Տիմոթէնիի վեց ոսկի տուած էր՝ ոսկի շղթայ մը ուանդ առնելով։ Պայմանաժամը չատարած ատանք դրամը վերադարձուցած և շղթան ստացած էին։ Քննութիւնները առաջ կը տարուին։

ԱՄԱՐՄԱՆԵԱՆ ԿՈԱՆԴԻՒ.— Իյուպ բնակող Գրիգորի բեռնակիր Ֆարիս ու կինը Ֆաթիմէ բաւական առնէ ի վեր անհամաձայն էին և միշտ կը կռուէին։ Վերջապէս ամուսնալուծման որոշում տուին և երկի առաւ ճամբայ ելան՝ Իյուպի դատարանը երթալու։ Քիչ մը տեղ երթալէ ետքը, Ֆաթիմէ ուզեց որ առանց դատարանի դիմելու ամուսնալուծում կատարուի։ Ֆարիս մերժեց. կինը պնդեցերկրկը սկսաւ թեւերէն քաշելով տանիլ, կինը հալանցով անոր ձեռքերուն զարնել. երկրկը կատղեցաւ և վերջապէս դանդրը քաշեց. Ֆաթիմէ մեղմացաւ, սակայն Ֆարիս ինքզինքէն ելած էր և, հակառակ կնոջը յաւանական ճիչերուն և աղերներուն, ութ տեղէն վիրաւորեց զայն։ Ոստիկանութիւնը հասնելով ոճրագործը ձերբակալեց։ Իսկ վիրաւորը, որուն վիճակը ծանր է, հիւանդանոց տարուեցաւ։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ կառք մը, շաբաթ օրը ժամ 6ու կէսին, Ագէբայի մէջ Ալի ապ Նուն մարդ մը ասպաղեց, որ որունգէն վիրաւորուեցաւ։

ՊՈԼՍՈՅ Նաւը Օսմանիէի կողմը, շաբաթ օրը, Մէհմէտ անուն ազայ մը, ութ-ինը տարեկան, իր ընկերներուն հետ խաղցած միջոցին, յանն մը վրան յարձակեցաւ, որունգը խաշաւ և միսին կորը փրցուց։ Հոն գտնուողները իսկոյն դեղարան մը տարին ազան և հարկ եղած դարմանները եղան։ Այդ չանը արդէն ուրիշներու վրայ ալ կը յարձակի եղեր։

ՄԱՐԳԱՍԱՆԵՆԴ ԿԻՆԵՐ.— Առջի օրը ոստիկանները երեք կիներ ձերբակալեցին՝ Այիշէ, Էմինէ և Կիւլլի. որոնց վրայէն 19 օխա փախցուած ծխախոտ գտնուեցաւ։

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐԸ ԽԱՍԳԻՒՂԻ ՄԷՋ

Ինչպէս արդէն գրած էինք, շաբաթ օր ժամ 8½ին Խասգիւղի քարոզիչ Տ Եղնիկ Ծ. վրդ. Պապեան և Թղ. Խորհրդոյ անդամներէն Գրիգոր էֆ. Ադամեան, Յակոբ էֆ. Գրիգորեան և եկեղեցական Նշան աղա Ազգ. Պատրիարքարանէն երթալով Ս. Պատրիարքը առաջնորդեցին Խասգիւղ, ընկերակցութեամբ Տ. Զաւէն Ծ. վրդ. Տէր-Եղիազարի և Տ. Փառէն վրդ.ի։ Հոն Ն. Ամենապատուութիւնը դիմաւորուեցաւ տեղւոյն քահանաներէն ու Թղ. Խորհրդոյ միւս անդամներէն և ուղղակի անցաւ Ս. Ներսէսեան վարժարանը, որուն դուռունն ընդունուեցաւ սուսէլ Հմայեակ էֆ. Շիշմանեանի, ու սուսուցչական խումբին կողմէ և երկսեռ ուսանողներու երգերով։

Ն. Ամենապատուութիւնը նախ այցելեց մանկապարտէզը և ուշէ անցաւ բոլոր դասարանները։ Փոքրիկները ուրախ զուարթ արտասանութիւններ ըրին, մանկական երգերով ընդմիջուած և մարմնամարզի տիրուն փորձեր կատարեցին՝ առաջնորդութեամբ մանկապարտիզպանուհի Օր. Բերբրէք Բոյատեանի, Օր. Ազնիւի ու Օր. Գոհար Գարագաշեանի և մասնակցութեամբ դաշնակի, զոր կ'ածէր վարիչ-մանկապարտիզպանուհի Օր. Լուիզա Գարագաշեան. կէս ժամու չափ տեւեց 150է աւելի այս երկսեռ մանուկներու տիրուն հանդէսը, զոր հաճութեամբ դիտեց Ն. Ամենապատուութիւնը և իր գոհունակութիւնը յայտնեց փոքրիկներուն առոյգ ու կայտառ շարժուձեւերուն համար։

Յետոյ Ս. Պատրիարք Հայրը նախակրթարան ելաւ, ուր հաւաքուած էին աշակերտներն ու աշակերտուհիները։ Հոն միջին դասարանէն Գ. Մեդրակ Մանուէլեան թատերերէն ուղերձ մը կարդաց, բարեմաղթութիւններ ընելով Վեհ. Կայսեր աթոռակալութեան համար. նաև շնորհակալութիւն յայտնեց Ս. Պատրիարքին կրթական հոգածութեանց համար։ Գեղեցիկ տրամախօսութիւններ ըրին Օր. Աբշակուհի Շիշմանեան, Վերժին Ց. Գրիգորեան, Շնորհուհի Ց. Աստուածատուրեան և Անիկ Բարսեղեան։ Դաշնակ մէջին դասարանէն Օր. Անան Քիւլանեան բարի գալուստան և չնորհակալութեան հարիւն ճառ մը կարդաց, որոնց պատասխանեց Ս. Պատրիարք Հայրը իր հայրական յորդորներով և քաջալերեց աշակերտները, որ ջանան միշտ օգտակար իրենց դպրոցականն կեանքէն և աշխատասէր ու պարտաճանաչ ըլլան։ Ն. Ամենապատուութիւնը ընդհանուր գոհունակութիւն յայտնեց տեսուչ Շիշմանեան էֆ.ի և ուսուցչական խումբին աշխատութեանց ու երկսեռ աշակերտներու կոկիկ վիճակին համար և ապա ժամ 10½ին եկեղեցի իջնելով, նախագահեց իրիկուան և «Եկեսցէ»ի մատերգութիւններուն։

Երէկ առաւ, Թաղեցի և մօտակայ ուհեռաւոր Թաղերէ փութացած երկսեռ խուռն ժողովրդեան ներկայութեան, Ս. Պատրիարք Հայրը հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատոյց։ «Փառք ի բարձունսը աստծոյն բարձունքէն երգեցին Ներսէսեան մանկապարտէզի սանիկները։ Պատարագի սկիզբը՝ խնկարկութենէն վերջ՝ Ն. Ամենապատուութիւնը դասին մէջ եղած բեմին առջեւ դրուած եպիսկոպոսական աթոռին վրայ բազմեցաւ, մինչ Արմաշու Դպրեվանքին նորընտիր աշակերտ Տ. Փառէն վրդ. Մելքոնեան, որ ծայրագունութեան աստիճան պիտի ստանար, գլխակոչ ծնրադրած էր Ն. Ամենապատուութեան առջեւ, իսկ դպիր մը սպիտակ շղարշով ծածկուած վարդապետական գաւազան մը բռնած էր ձեռքը։ Խորատուկի պաշտօնը կը կատարէր Դպրեվանքի Նախընծաներէն Տ. Զաւէն Ս. վրդ. Տէր-Եղիազարեան։ Տաճարին արեւելեան, հիւսիսային, արեւմտեան ու հարաւային կողմերը կանանչակ գիրքերու, աւետարաններու ընթերցումներու միջոցին Ս. Պատրիարքը ծայրագոյն վարդապետութեան ուրը ստանձնողներ ասել յետոյ, իններորդ և տասներորդ (որ է կատարեալ) աստիճանները և վարդապետական գաւազանը տուաւ Տ. Փառէն Ս. վրդ.ի։

Ճաշու Դիրքէն յետոյ, Ս. Պատրիարք Հայրը բնաբան առնելով Գրիգորի առ Նիկոդիմոս ուղղած «Մեռեալ ի մարմնոյ մարմին է և ծնեալն ի հոգւոյ՝ հոգի» խօսքը՝ գեղեցիկ և իմաստալից քարոզ մը խօսեցաւ բացատրելով հոգւոյն ծնունդը և յորդորելով որ պէտք է ինքզինքիս պատրաստենք օգտակար գործեր ընելու. ամէնուս նպատակը պէտք է ըլլայ բարի մարդիկ ըլլալ և բարի մարդիկ պատրաստել մեր զաւակներէն։ Պէտք է գործ մը կատարելէ առաջ որչափ մտնք, որոշելէ առաջ մտածենք և այս մտածումն ալ առաջ կուգայ մեր գաղափարներէն։ Եթէ մարմինը չի գործէ հոգին ալ չգործեր. «Մարդ բարի ի բարի գանձուց իւրոց գործէ զբարի»։ Ո՞րն է մարդուն որին բարի գանձը. սի՛րան է այն, որ է աղբիւր և օթեւան յօժարութեանց. բարի գանձը անոր արդիւնքն է, լաւ ու բարի զգացումներն են, որոնք մաքրութիւնը, կրթութիւնն ու ուղիղ ընթացքն են. Ջանացէ՛ք լաւ մշակել ձեր միտքերը, սիրտերնիդ հեռու պահեցէ՛ք կիրքերէ ու մեղքերէ, մի՛ ըլլաք չարին հակամէտ, այլ բարին հեռուստ, բարութիւն գործող. զգուշացէ՛ք ունայնասիրութենէ և առաքինի ու պարկեշտ կեանքի հասնելու համար ամէն ընթացքէ։ Ս. Պատրիարք Հայրը ապա անդրադառնալով քիչ առաջ տեղի ունեցած վարդապետական գաւազանի և ծայրագունութեան աստիճանի արարողութեան, բացատրեց քարոզին ու քարոզչին դերն ու պաշտօնը Հայ Եկեղեցւոյ մէջ, ըսելով թէ քարոզչութեան դերը մեծ է. ան կը ծառայէ հոգիները բարձրացնելու, միտքերը արթնցնելու և ազնուացնելու։ Ս. Աւետարանի հաստատները պարզելով, բացատրելով ժողովուրդին. անոր համար ամէն արարողութեանց մէջ ալ քարոզ մը կայ միշտ, որպէս զի եկեղեցի եկողը խրատ մը առնի անկէ։ Քարոզչին պաշտօնն է բարի գանձը պատրաստել, սիրտերու մէջէն չար տերմերը հանել, հոգիին ծնունդն տատարել։ «Տէր Ողորմեան» երկայն երգեցուցաւ Գալիպեան Ողբանոցի Սանուհիներուն կողմէ, դպրն ու յուզիչ կերպով։ Ս. Պատարագի աւարտումէն վերջ Ս. Պատրիարքը հանդիսաւոր թափորով գնաց Խորհրդարանի դրան առջեւ, ուր մը բազմաթիւ կայսեր անգին չնորհներն ցիլ-տակելով, բարեմաղթութիւններ ըրաւ Ն. Կայս. վեհափառութեան թանկագին կենաց արեւշատութեան համար, ժողովրդեան «ամէնայնոցն մէջեաց։ Յետոյ Ն. Ամենապատուութիւնն պահ մը Խորհրդարանին մէջ հանգստանալէ և նախաճաշելէ վերջ ընդունեց Թղ. Խորհրդոյ և Դիւրաց Դասուն անդամները և խօսելով պատրագի միաձայն երգեցողութեան մասին, յարեց թէ իրրեւ երկրորդ փոքր, գերազանց կը գտնէր, կը գովէր իրենց եկեղեցասիրական հանդէսն ու նախանձախնդրութիւնը և մաղթեց ա՛լ աւելի յաջողութիւն։ Ն. Ամենապատուութիւնն չեղեց նաեւ անդամակիցներու թիւը չաճցնելու պէտքը, երգեցողութեանց ա՛լ աւելի ներդաշնակութեան համար։ Ս. Պատրիարքը ապա առաջնորդուեցաւ դարձեալ եկեղեցական Նշան աղայի բնակարանը և նախագահեց ճոխ սեղանի մը, որ պատրաստուած էր Թղ. Խորհրդոյ անդամներուն անձնական ծախքով, ի պատիւ Ն. Ամենապատուութեան։ Սեղանին վրայ քարոզիչ Տ. Եղնիկ Ծ. վրդ.ի դիմաց Թղ. Խորհրդոյ բաժակ առաջարկեց Ս. Պատրիարք Հօր կենաց և Տ. Զաւէն Ծ. վրդ. ժողովուրդին ու Թղ. Խորհրդին կենաց, փաստաբան Գրիգոր էֆ. Ադամեան և դպրապետ Հմայեակ էֆ. Շիշմանեան ի դիմաց Թղ. Խորհրդոյ և Դիւրաց Դասու, Ս. Պատրիարք Հօր կենաց։ Ն. Ամենապատուութիւն պատասխանելով իր գոհունակութիւնը յայտնեց Թղային գործերու բարւոք ու կանոնաւոր ընթացքին համար, գովեց Թղ. Խորհրդոյ անդամներուն համերաշխ ու եռանդուն գործունէութեան ոգին և մաղթեց որ կարգիլ որ փառաւոր անցեալ մը ունեցած է կրթական ու քարոզչական տեսակէտով, այսուհետեւ ալ ջանայ օրինակ հանդիսանալ ուրիշ Թաղերու։ Օրհնեց եկեղեցւոյ նորոգութեան գործին համար բաւականաչափ գումար մը տրամադրող Եղիա էֆ. Շահազիզ, (որ անձնական ակարութեան պատճառաւ չէր կրցած եկեղեցի իջնել) և բարօրութիւն ու առողջութիւն մաղթեց իրեն ու պարագաներուն։ Ճաշէն յետոյ Ս. Պատրիարք

Հայրը պահ մը հանգստանալէ յետոյ այցելեց Գալիֆեան Որբանոց, որուն դռնէն երգերով ընդունուեցաւ ամուսիններուն և պաշտօնէութեան կողմէ և առաջնորդուեցաւ հիւրասրահը, ուր որբուհիները երգեցին Կայս. Մարշը։ Յետոյ Մանկապարէզի ամուսիններէն փոքրիկն Ֆուլիանէ Ռուբինեան, ի դիմաց իր 26 ընկերուհիներուն, գեղարիկ խօսքերով շնորհակալութիւն յայտնեց Ս. Պարիրաք Հօր այցելութեան համար։

Ապա մանկապարտէզի ամուսինները մարմնամարզական գեղեցիկ փոքրիկ ու գողարիկ արտասանութիւններ ըրին, երգեցին ու պարեցին ընկերակցութեամբ դաշնակին զոր կը նուագէր Օր. Վարդուհի Յովհաննէսեան։ Հիւրանոցին մէջ ամէնուն ուշադրութեան ու հիացման առարկան դարձած էր «Գիրութիւն»ը ներկայացնող զմայլելի նկար մը որ Տիկին Վիլիպորիա Մ. Տէօքմէճեանի կողմէ պատրաստած և Որբանոցին նուիրուած է։ Թէեւ յարգելի Տիկինը երէկ չէր կրցած երթալ Խսգիւղ, սակայն իր ամուսինը գրաձալիչ Միհրան էֆ. Տէօքմէճեան և որդին Պ. Արամ Ս. Պարիրաք Հօր ներկայանալով Ն. Ամենապատուութիւն իր ներկայութիւնները յայտնեց Տիկնոջ այս խիստ յաջող ու գեղարուեստական նկարի մասին, որուն վրայ Տիկին Տէօքմէճեան երեք տարուան անձանձիր ու բծախնդիր աշխատութիւն թափած է չենայելով նիւթական ու է ծախք և ֆիզիքական յոգնութիւն։ Պատկերը նկարուած է իւղաներկով, ունի 1.50 երկայնութիւն և 1.20 լայնք և սպեղծ չէր նակի մէջ առնուած է։ Իմիջ այլոց, իտալացի նշանաւոր նկարիչ մը, քննելով այդ պատկերը անոր գտած է զայն և իր գնահատումն ու գնանշացու�ը յայտնած է անոր մասին։

Ս. Պարիրաքը և իր հետեւորդները ապա պատանիներուն և բոլոր դասարաններն ու ձեռարուեստի սենեակը այցելելով իրենց գտնունակութիւնը յայտնեցին տիրող կանոնաւորութեան ու մաքրութեան համար։ Օր. Կատարիէն Քիւլհանեան իր գծած գեղեցիկ իւղանկարներ բազմաթիւ պատկերներուն և սանտիմենտալ նրբարուեստ ձեռագործներուն համար եւս գնահատութիւններ եղան։

*** Դիրքս Դասուն կողմէ եղած խնդրանքի մը վրայ, Ս. Պարիրաքը Հայրը խոստացաւ յարմար առթիւ մը դպրոցներուն չորս ատիճաններ տալ նոյն դասընդմիներուն։

---

200 ՈՍԿԻԻ ՆՈՒԷՐ ՄԸ. — Խսգիւղի Ս. Ստեփաննոս եկեղեցիին Նորոգութիւնը։— Արդէն ասկէ առաջ ծանուցած էինք թէ Խսգիւղի Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյ տանիքն ու այլ և այլ քայքայած ու խարխլուած մասերը նորոգելու համար 400 ոսկիի ծախք մը գնահատուած է, որուն 200 ոսկին տեղւոյն Թաղ. Խորհրդոյ անդամներէն Արեւելիէ մէջ նոյն օրը յայտնած փափաքին համաձայն, եկեղեցւոյ նորոգութեան խնդիրը խորհրդակցութեան առարկայ ըլլալով, Ն. Ամենապատուութիւն հարկ եղած հրահանգները տուաւ Թաղ. Խորհրդոյ և խոստացաւ ինք ատանկներ չունենանց վերին հսկողութիւնը։ Յաջորդ օրը Թաղին երեւելիներէն և Շահպազ էֆ.ի մտերիմ վարդ-Պարիկ էֆ. Կիւլպենկեան, Շահպազ էֆ.ի բնակարանը երթալով, Ս. Պարիրաք Հօր օրհնութիւնները և Թաղ. Խորհուրդին ու Թաղեցոց անկեղծ շնորհակալութիւնն ու երախտագիտութիւնը յայտնեց այդ ինքնակամ նուէրին համար և յայտնեց թէ Ն. Ամենապատուութիւն խոստացած է ինքն անձամբ հսկել գործին յաջողութեան և յառաջացման համար։ Շահպազ էֆ. ազդուելով իր նկատմամբ ցուցուած համակրութենէն և մղուած իր եկեղեցասէր ու բարեպաշտիկ զգացմունքներէն, անմիջապէս Վարդ-Պարիկ էֆ. Կիւլպենկեանի յանձնեց 200 օսմ. ոսկիի չէք մը Գուէրի Լիոնէն գանձելի, Ս. Պարիրաքի Հօր արամագրութեան ատ դրուելու և յաջողցուելու համար եկեղեցւոյ նորոգութեան գործին։ Ս. Պատրիրաք Հայրը յառաջիկայ ուրբաթ կէս օրէն վերջ Խսգիւղ երթալով տեղւոյն Թաղ. Խորհուրդին հետ խորհրդակցութիւն պիտի կատարէ շինութեան համար պէտք եղած գումարը հայթայթելու միջոցներուն վրայ և ճարտարապետական նոր քննութեան մը անցնելու պիտի տայ եկեղեցւոյ վանքատան ու խարխլուած մասերը։

ՄԱՌԻՊԻՊԻԼԻ Յունաց մետրոպոլիտը երէկ տեղւոյն Ս. Աստուածածին եկեղեցին երթալով, Զատկական ծէսին առթիւ փախադրած շնորհաւորական այցելութիւն տուած է Թաղ. Խորհուրդին, որ այս առթիւ պատասխանութիւններ և մեծարանքներ ըրած է յոյն բարձրաստիճան եկեղեցականին և հետեւորդներուն։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ մատառն մէջ երէկ հանդիսաւորապէս պատարագեց և քարոզեց Տ. Դէորգ Սրքեպ. ի հանդիսատեսութեան Յովհաննէս էֆ. Յոհաննիսեան քառասնօրեայ ուրբաթ։ Սրբազանին ներկայ էր յատուկ հրաւէրով, Դալաթիոյ քարոզիչ Տ. Գնել Ծ. վրդ. Գալէմքեարեան։ Պատարագէն յետոյ հանգուցեալին շիրիմին վրայ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ։ Ներկայ էին Տէր և Տիկին Մ. Յակոբեան և Յակոբեան գերդաստանին անդամները, Հիւանդանոցի պաշտօնեաները և ուրիշ ծանօթ անձնաւորութիւններ։ Յետոյ հասատուութեան ոգւոյն մէջ սեղան մը արուեցաւ։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐԸ, որ մասնաւոր գուրգուրանք մը կը ածէ Դպրեվանքի յառաջացման համար, այս անգամ Գարակէօմրիկի Զարխափանի հայորեանները հակիրատ Թաղի Հոգեւոր Ներկայացուցիչ Տ. Գրիգոր Եպիսկոպոսի հետ։ Ս. Պատրիարքը Հայրը Գարակէօմրիկ հասնելէն ետքը Ս. Աստուածածին եկեղեցին մտնելով, Ս. Խաչի մասունքներուն հանդիսաւոր ասպանդաւորութեան ներկայ գտնուեցաւ։ Ապա Ս. Պատրիարքը Հայրը Ս. Աստուածածին եկեղեցիին մէջ տարած յաղթութիւնները հանդիսաւոր կ'արձանագրենք միայն, այս անգամ, ինչպէս կը տեղեկացնեն Բարիզէն, Ալիքսանեան պէյ Բարիկի Օշական Թատրոնին անօրէնութեան կողմէ մեծապէս Թաւշաթաղանաւորներ է նոյն Թատրոնին ամսական 100 ոսկիով։ Տիրան պէյ միայն չարաթը երեք անգամ պիտի նուագէ Օրերային մէջ։ Այս իրողութիւնը մէկն է այն մեծագոյն յաջողութիւններէն, որոնց կը բաղձայ հասնիլ ո և է արուեստագէտ։ Աւելի փայլուն յաջողութիւններ կը մաղթենք հանճարեղ արուեստագէտին։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆՈՐԱԿԱՌԱՑՈՒՄ. — Ինչպէս գրած էինք, Խսգիւղի եկեղեցիին ու աղքատաց ի նպաստ տրուելիք Թատերական հանդէսին հրամանն ստացուած էր. Կարգադիր Մանախսէմրի Ատենապետ կարգուած է Ռօպէր էֆ. Նաղճեան, իսկ անդամներն են Զարեհ էֆ. Ճէմարասիսս և Սիմոն էֆ. Գրայէրլեան։ Թատերական ներկայացումը պիտի տրուի Բերա Բէթի-Շանի մէջ, մայիս 11ի կիրակի օրը, եթէ Մնակեան Թատերախսէմրն այս չարաթ Գալիս ժամանէ Գրէրք-Բրիխէէն, ուր ներկայացումներ կուտայ այս պահուս։ Մնակեան Թատերախսէմրը իր վերջին ներկայացումը տուաւ երեկ գիշեր և վաղը Գալիս պիտի ժամանէ։

ԹՕՓԴԱՌՈՒԻ Տ. Ադդէ քահանան, ինչպէս կը յիշուի, զատկական ծէսերու առթիւ Խսգիւղ ղրկուած էր առժամանակայ կերպով։ Ս. Պարիրաքը Հայրը նկատելով որ 1-2 քահանայի անհրաժեշտ պէտք կայ յիշեալ եկեղեցիին համար, յանձնարարեց տեղւոյն քարոզիչին և Թաղ. Խորհուրդին որ՝ եկեղեցիէ մը ուրիշ եկեղեցի քահանայ մը փոխադրելու օրինակին գործադրութիւնը կատարուի։ Իսկ նորընծայի մը կարեւորութիւնն ալ խնդրոյ առարկայ ըլլալով, հրամայեց որ արժանաւոր ընծայուհ մը գտնեն և անոր նիւթական ապրուստը կարելի եղածին չափ ապահովելով, հարկ եղած հանրագրութեամբ կրօն. Ժողովին ներկայացնեն։

ԳԱԼԱՏԱՍԱՅ Որբանոցի խնամակալուհիներէն Տիկնայք Սրբուհի Գարակէօզեան, Իսկուհի Փափազեան, Էլիզա Տ. Յարութիւնեան և խնամակալ Բարթող էֆ. Թէլեան անցեալ ուրբաթ օր Խսգիւղ երթալով Որբանոցին ընթացիկ գործերուն մասին խորհրդակցութիւններ կատարեցին։

ՄԵԿՆՈՒՄ. — Աբրահամ էֆ. Այվազեան, շաբաթ օր, մայրաքաղաքէս Երուսաղէմ ուղեւորեցաւ ռուսական շոգենաւով, թէ՛ իր աւանդական ուխտագնացութիւնը կատարելու և թէ օգտակար թիւն մը կատարելու համար։

ՍԿԻՒԹԱՐԻ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻՆ ԴՈՒՄԵՐԸ

Այս օրերս Սկիւտարի մէջ Աղքատախնամին խնդիրը խոստացութեան առատ նիւթ կը մատակարարէ, այնչափ շատ են այդ մարմնին զանազանութիւնները ի վնաս թաղին շատ մը աղքատ հիւանդներուն։ Ինչ է Աղքատախնամի մը պարտականութիւնը. յանուն անդամներու անձնական փառքին գործել, թէ աղքատներու բարեբարելու և անոնց բազմապիսի պէտքերը հոգալու գործին ուխտիլ։ Կ'երեւայ թէ Սկիւտարի երից Թաղից աղքատախնամ մարմինը տակաւին չէ կրցած այս երկու եղբերը հաշտեցնել իրարու հետ և կամ չէ ուզած հաշտեցնել։ Ասկէ առաջուան Աղքատախնամի անդամները մեծ մասամբ բանիրուն, գործունէայ և իրենց պարտականութիւնը անձերի կատարելու բարեմասնութիւններով օժտեալ պատուաւոր անձնաւորութիւններէ։ Սկիւտարի աղքատ հիւանդները բնաւ ի բերանէ գանգատելու և ի օրէ դժգոհելու հարկին տակ չէին գտնուեր, սակայն այս օրուան Աղքատախնամը ինչ պատճառներով արդեօք կարգ մը կամաւոր զանցառութիւններ ընելու պէտքը զգացած էր ահա ասիկա անլսելի խնդիր մը դարձած է Սկիւտարցիներուն համար, թէ ինչպէս։ Աղքատախնամի անդամները որոնք թիւով 3–4 են փոխանակ տասերկուքի, պատուիրած են իրենց պատհական բժիշկներուն որպէսզի մէս չյանձնարարեն հիւանդներուն համար. կ'երեւի թէ չկրնալով ծախքերնին գոցել սոսկալի են այս կերպով վարուիլ և հիւանդները ամենակնսական մնունդէ մը զրկել։ Ասկէ առաջուան աղքատախնամ մարմինը իւրանչիւր հիւանդի օրական 75 որամ մս հայթայթելու բարեացակամութիւնէն ընաւ թերացած չուներ՝ հիմա ինչ եղաւ ուրեմն։ Բժիշկին գրած դեղագիրները ըստ կամս կը գործածուին, չիները կնքուած չեն. չենք կարծեր որ դեղերու համար ալ խնայողութիւն ընելու պէտքը զգալի եղած ըլլայ, քանի որ Աղքատախնամի դեղագործներէն մէկը կրնայ իր դեղարանի անկիւններէն հին չիներ հանել ու անոնցմով դեղեր պատրաստել, պայմանաւ սակայն որ կրկնապատիկը աւելի գին վճարուի իւրաքանչիւր դեղագրի։ Աղքատախնամը իր մասնաւոր բժիշկը չունի. պատահաբար ձրի բժիշկներ կ'որոշէ հիւանդներուն համար, առանց նպաստաւորութեան ուսելու հիւանդութեան տեսակը և բժիշկներուն մէջ ունեցած մասնագիտութիւնը։ Այս է միթէ Աղքատախնամին պարտականութիւնը։ Կը լսուի որ Սկիւտարի երեք կեղեցիներու Թաղ. Խորհուրդները իրենց Թաղին աղքատներուն, խնդիրը մեկնապատրաստելով պէտք եղածը կը անօրինեն որուն կը տպատէ ամբողջ Թաղեցին։

Թաղեցի

Ե. Դ. — Կուզենք հասկնալ թէ ինչ էր պատճառը որ դեղագործ Թիւթիւնճեան էֆ. առանց հրաժարելու, դեղերը յոյն դեղագործի մը չինել կը տուին։

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԻ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

ԵՐԷՍՏ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Ճիշդ ժամը 7ին կ'ըսէ յայտագիրը։

Հեռեւաբար կէս ժամ առաջ Բէրթի Շան կը փութամ։

Բայց յայտագիրը հոկառակ այդ-պէս ըսելուն, ճիշդ ժամը 7½ին կը սկսինուագահանդէսը, քանի որ հայ-լայֆիական ուանդգական սովորութեան մը համաձայն, Բերայի աղգ. ելիք դասակարգը, բարեհաճեցաւ հեռաշեռք լեցնել օթեակները ճիշտ վարագոյրը բացուած միջոցին, մինչ դեռ բառթէրը արդէն ամբողջ գրաւուած էր հոն բազմութիւնով մը և շատեր նոյն իսկ—ատիպուեցան մինչեւ վերջը մնալ ոտքի վրայ։ Բազմութիւնը հեռաշեռք կը հասներ սակայն և կորգադիր Մանախսէմրին անդամները՝ Յարութիւն Ասլանեան, Արիս Ֆիլոնեան, Արսէն Արսէնեան, Տիրան Կիւմիւկերտան էֆ.ները կեցած էին դուրը դրան առջեւ և կը հրճուէին, տեսնելով այդ մեծ բազմութիւնը որ ապացոյց մըն է թէ գործին նիւթական մասը ապահովուած կրնային համարել և իրենց աշխատութիւնները, Գիւրութեան Մեծ Յարկին ի նպաստ ապարդիւն չէին եղած։

Արդէն նախապէս Հոգաբարձութեան կողմէ հիւրամեծար կարգուած էին Տէրք՝ Աւետիս Կիւլպենկեան, Նուպար Խան Շամանեան, Օնիկ Գարանֆիլ, Անտոն և Մարիկ Բարազեան, Հրանտ Շահպազ, Բէրովէտ և Երուանդ Պաղիրկեանեան, Զիմի Սերովբեան, որոնք կենցաղագիտօրէն իրենց տեղերը կ'առաջնորդէին ներկաները։

Բերայի կառավարիչ Վ.սեմ. Համտի պէյի Թատրոն մուտք գործելովը, վարագոյրը բացուեցաւ և կեդրոնական երգչի խումբը անթերի յաջողութեամբ երգեց Կայս. Մարշը, որ ատքի վրայ ունկնդրուելով՝ ծափահարուեցաւ։ Քաղաքապետին կողմէ ներկայ էր Զ. Թաղապետական չրջանակի անօրէն Մէհմէտ Ալի պէյ, Գաբրիել էֆ. Նորատունկեան, Վահրամ առեանի անդամ Թադէոս Բրգիզ էֆ.։ Պարտեց ընդհանուր հիւպատոսը և գործակատարը և գրեթէ Բերայի ամբողջ բարձր դասակարգը՝ իրենց տիկիններով։

Վարագոյրը երբ կրկին բացուեցաւ, բեմը գրաւուած էր քառասուն հոգինոց երաժշտախմբովը, որուն մէջ կային հայ ամբէջօր արուեստագէտներ, որոնք ինչպէս և ամբողջ այդ երաժշտախումբը իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը բերած էին ձրիօրէն։ Հայ արուեստագէտներն էին Ալիքէա Սարգիսօվի և Դրիգոր Բարաեան առաջին ջութակ։ Լուսն Բէրչէմլեան և Մալխասեան երկրորդ ջութակ։ Նուագախմբը, առաջնորդութեամբ Մ. Մանասի, յաջողապէս նուագեց արդի գործիքական երաժշտութեան ամենէն մեծ վարպետին՝ ՊէթՕվէնի (1770-1827) Prometheeին ուվերթիւրը։ Յետոյ բեմ եկաւ Օր. Շեօղլեան (մէջցօ սոփրանօ), որ առաջին անգամ ըլլալով պիտի երեւէր բեմի վրայ։ Շնորհալի արուեստագիտուհին, ընկերակցութեամբ նուագախմբին, Բրթուացոց նշանաւոր երգչան Ռէյէի (ծն. 1823) ամէնէն ընտիր գործն եղող La statueէն՝ Margyane à la Fontaine կատը։ Իրրեւ արուեստասէր մեծ հաճոյքով ունկնդրուեցաւ Օր. Շեօղլեանը։ Կարգը եկած էր գեղարուեստասէրներուն ծանօթ և թանկագին Պ. Սթանոյի։ Հմակրելի և անուանի արուեստագէտը կատարելագործութիւնով իր թանկագին վրայնուագեց Մաքս Պուսիի (ծն. 1838) Kol-Nidréի, որ թաւ ջութակի և օրքէսթրի համար յորինուած երգչական մեղեդի մըն է, ընկերակցութեամբ նուագախմբին։ Պարզապէս հրաշալի էր երէկ Պ. Սթանօ, որ իր մասնակցութիւնը բերելով նուագահանդէսին, աւելցուց անոր փայլը։ Ազգ. Հիւանդանոցի յայտագրերուն մէջ կը պակսէր միշտ թաւջութակը և մեր հասարակութիւնը չատ քիչ առիթ ներու մէջ հանդիսը կ'ունենայ վայելելու այդ հմայիչ գործիքին այնքան թովիչ թրթռացումները։ Պ. Սթանօ կեանք կուտար կարծես իր թաւջութակին, և լարերը իր ձեռքին ու մատներուն տակ կուլային, կը գոչային կը պաղատէին։ Խանդավառ ծափահարութենէ մը ետք, նուագախմբին Ժորժ Հիւլէի (ծն. 1858) Rêverieն և Պաուսթէի Scherzoն նուագեց. երկու կտորներ, որոնք հաճոյքով ունկնդրուեցան։ Բեմ եկաւ այս անգամ ամբէջօր արուեստասէր Տիկին Ա. Ֆլէռի, որ իր գոնթրալթօ ձայնով երգեց Կունոյի (1818-1893) Faustէն կատը մը։ Տիկին Ֆլէռի իր ջինջ ու յստակ ձայնով, մերթ մեղմ ու մերթ դաշն յայտնապէս երգեց Si le bonheur à sourire t'inviteը և ծափահարուեցաւ։ Յայտագրին առաջին մասը փակեց հայ սիրուն օրիորդներու քառաձայն խումբը, որ վարագոյրը բացուած միջոցին համակ ճերմակներու մէջ երեւալ բեմին վրայ։ Այդ սիրուն օրիորդները, որոնք հաղիւ թողուցած են իրենց դպրոցի գրասեղանները, սասում մը ըրած էին մինչեւ բեմ, գեղեցիկ և ծափահարելի նուագ մը մը, երգելով... Նպատակելու համար Հիւանդանոցի պատասխանները։ Այս չնորհալի խումբին անդամներուն՝ Օր.ք Արփինէ Աճէմեան, Հայկուհի Հանէեան, Հայկանոյշ Յակոբեան, Աբրիել Աղլամեան, Սաթենիկ Սարայլեան, Նազիկ Սարգիսեան, Մաքրուհի Բիրլեան և Նէգինէ Գէրպէրեան և ուրիշ օտարազգի օրիորդներ, նախ երգեցին Ամէն-Ամանի (ծն. 1835) Samson et Dalilaի Voici le printempsը և յետոյ գիշատացի արդի համբաւաւոր երգահաներէն Բէսսոռի (ծն. 1843) Tabarinի Les Bouquetièresը։ Այս վերջինը առաջինէն չատ աւելի յաջող ու ներդաշնակ կերպով երգեցին չնորհալի օրիորդները և վիճանոյն տասն իրենց դերին աւելի իրականութիւն տալու համար, իրրեւ ծաղկեվաճառուհիներ անոնք նուիրուեցան մայիսեան սիրուն փունջեր։

Առաջին մասը աւարտած էր. կէս ժամուան դադարէ վերջ, գործադրուեցաւ Յայտագրին երկրորդ մասը և օրիորդներու խումբը երգեց Կրիկի A la porte du Cloître. իսկ մեներգները երգեցին Օր. Շեօղլեան և Տիկին Ֆլէռի. որոնց, ինչպէս նաև Օր. Մինասեանի ծաղկեփունջեր նուիրուեցան։ Յետոյ Ֆրանսայի նշանաւոր երգահան Պիզէի (1838-1875) Carmenէն Romance de la Fleurը երգեց Ակաեանն էֆ.(Գէնօա), ընկերակցութեամբ դաշնակին, զոր նուագեց Սինանեան էֆ.։ Ակաեան էֆ. հիւանդութեան պատճառով սպասուած կերպով չկրցաւ արտայայտել ա՛չ այս կատը և ոչ ալ ծրագրէն դուրս երգած Վանկէրի Ինեցին։ Կեդրոնականի երգչի խումբը, որ հեռաշեռք աւելի լուսաբոյն կերպով կը կազմակերպուի և կը մարզուի, առաջնորդութեամբ Մ. Մանասի, յաջող կերպով քառաձայն երգեց նախ Սէն-Սանսի Sérénade d'Hiverը, որ կրկնուեցաւ հանդիսականներու խնդրանքով, և Տը Ռիյէի La Source de la Vieը. այս վերջին կատին մէջ Պ. Հրանտ Պօյնաքեան (պարիթօն) բաւական յաջողութեամբ մեներգը երգեց։ Բայց պէտք է վերջապէս խոստովանիլ թէ Բէրկի նուագահանդէսին գլուն կազմեցին Լեքսէրճեան չնորհալի քոյրերը՝ Հրաչուհի և Արաէմիս օրիորդները, որոնք հակառակ իրենց դեռ չատ փոքր տարիքին, կը խոստանան ապագային ըլլալ մէկ մէկ կատարող ու անուանի դաշնակահարուհիներ, եթէ սակայն գանուին գեղարուեստի տիրաբար նոր բարերարներ, որոնք սանձնեն զանոնք կաղող վարպետներու քով մարդելու հոգը։ Այդ երկու սիրուն օրիորդիկները, այդ թարմատ Հայաստանիները երբ բեմին վրայ երեւացին՝ ժպտալերեն, ամբողջ սրահը ծափահարեց։ Յետոյ անցան դաշնակին առջեւ և իրենց վարպետին՝ ծանօթ դաշնակահար Պ. Հէկէի պատիւ բերելու սահման յաջողութեամբ նուագեցին երկու դժուարին կտորներ. Սարդասթի Navarraն և Ֆոլքմանի Danse des armesը։ Այդ դեռատի ու սիրուն դաշնակահարուհիներ, որոնց զգայնութիւնը ա՛լ աւելի կը չեշտուէր պերճաշուք մեծ դաշնակին առջեւ, իրենց վարժ ու ճկուն մատներով հոգի ու կեանք տուին դաշնակին, առանց ոև է սխալանքի, առանց դեգերումի, առանց ֆոսնոթի։ Սրտէ թնդաց ծափահարութիւնը ներու մէջ, անգամ մը ալ եկան նոսիլ դաշնակին առջեւ, և ինչպէս գնահատումի հսկայ ծաղկեփունջեր առաջ։

Յայտագիրը վերջացաւ Վ.եմ. Կայսեր ձօնուած մարշերգով մը՝ երաժշտագէտ Զիլինկիրեան էֆ.ի կողմէ պատրաստուած, զոր յաջող կերպով երգեց Կեդրոնականի երգչի խումբը։

Ժամը 9½ էր և աւարտած էր հանդէսը որ օրչափ մը գոհ ձգեց ներկաները՝ գեղարուեստական տեսակէտով, նոյնքան մը և աւելի գոհ ձգեց, կը կարծենք, կարգադիր Մանախսէմրին անդամները, քանի որ երբ հարցուցինք Յարութիւն էֆ.ն Թէ ո՛րքան հասոյթ կը լուսան, գանձապետին՝ Արսէն էֆ. Արսէնեանի կողմը դարձաւ և ժպտելով.

—Եթէ ոչ հազար ոսկիի, գէթ 900 ոսկիի չէք մը պիտի քաշենք կարծեմ Արսէնեան էֆ.ի անունին։

Ահա՛ փնտուածը, ահա՛ ծափահարելին։

***

Արեկի հանդիսին առթիւ խօսք մը եւս եթէ կը հանիմ։ — Թէ՛ Հիւանդանոցի և թէ նմանօրինակ բարենպաստ հասատութիւններու ի նպաստ տրուած նուագահանդէսներուն և Թատերահանդէսներուն միջոցին ցաւալի պարագայ մը կը դիտուի միշտ։ Հարկ է ըսել. անոնք որ երէկ մէկ ոսմսակով չատ չատ իրենց հետ տասմ մը բերելու իրաւունք ունէին, մեկտեղ բերած էին իրենց ամբողջ դերդաստանը և չատեր նոյն իսկ իրենց... գրացիները և դրացիները։ Ու ասիկա հաւատացէք միայն մեր մէջ է որ կը պատահի. որովհետեւ նոյն իսկ անոնք որ օտար նուագահանդէսներու միջոցին չեն համբարձիր և ոչ իսկ տասմ մը ատանելու, առանց ոսմսակի, իրաւունք ունենալ կը կարծեն Ազգ. Հիւանդանոցի նուագահանդէսի միջոցին։ Դանցս լրագրութիւնը չեշտած է այս պարագան, թուած է անոր անպատեհութիւնները, և սակայն միշտ հոն ենք, միեւնոյն կէտին վրայ ենք և յաջորդ տարի ապահովաբար դարձեալ մէկ ոսմսակով պիտի ջանանք լեցնել թատրոնին կէսը և ոսմսակ ունեցող չատ մը ընտանիքներ սոսկալի պիտի ըլլան ատքի վրայ մնալու։

Ռիւա ՍՆՕՊ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԸՐը

(Վիեննայի թերթերէն, մայիս 9)

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼԽԻՆ ՎՐԱՅ

ԼՈՆՏՈՆ. 8 մայիս.— Երեսփոխանի մը հարցապնդումին վրայ, Հնդկաստանի Նախարար Պ. Գրքանան յայտարարեց.— «Կառավարութիւնը տեղեկութիւն առած չէ թէ Էմիրը յայտարարութեամբ մը քաղաքերած ըլլայ Աֆղանները, անգլիական զօրքերու դէմ թշնամութեանց սկսելու։ Բայց կառավարութիւնը և ես կը կարծենք թէ Էմիրը իր հպատակներուն արգիլած է մասնակցիլ ապստամբական շարժումներուն»։ Նախարարը ուրիշ հարցապնդումի մը պատասխանելով, ըսաւ թէ Զաքքա-Խէլ և ուրիշ աֆրիտի ցեղերը հնազանդիւ մնացած են։ Զաքքա-Խէլի գլխաւորները նոյն իսկ Անգլիոյ ծառայութեան մէջ մտնել ուզելու չափ առաջ գացած են։ Խայբարի մէջ ընդհանուր կացութեան գալով, Լանսի Բօդալի վրայ յարձակումը չէ յաջողած և սֆիան ցեղերը սահմանագլխէն անդին վտարուած են։ Բայց և այնպէս հիմակուհիմա կարելի չէ վերջնական կարծիք մը յայտնել ապագային համար։ Մամանտներու երկրին սահմանագլխին վրայ այդ ցեղին բանագնացներուն ժամանման կը սպասուի։

ԼՈՆՏՈՆ, 7 մայիս.— Ռէօթերի հնոգրական գործակալութիւնը Աֆղանիստանի Էմիրի ընթացքին վրայ տեղեկութիւններ կը հրատարակէ երկու տարիի չափ Էմիրին արքունիքին մէջ բնակելէ ետքը, այժմ Անգլիա վերադարձած Ուինդրը անուն կին լրագրի մը առնելով։ Այդ տեղեկութիւններէն կ'երեւի որ Էմիրը բացարձակապէս համակիր է Անգլիոյ և թէ իր հաւանութիւնը տուած է անգլիական դաշնագրին։ Իսկ Էմիրին եղբայրը՝ Նասրուլլան խանը թէ՛ հակառակ է այդ դաշնագրին և թէ խիստ քաղաքականութեան մը կը հետեւի Անգլիոյ դէմ, և մեծաքանակ զէնք ու ռազմամթերք ներմուծած է Աֆղանիստան Բուշիրի ճամբով։ Տիկին Ուինդրը ըսած է նաեւ թէ Աֆղանիստանի մէջ ընդհանուր խռովութիւն մը կը տիրէր, երբ Էմիրը անցեալ տարի մայիսին Հէրատ գնաց և նոյեմբերի մէջ Քապուլ դարձաւ։ Էմիրին բացակայութեան ատեն Նասրուլլան խան որ բանակին ընդհանուր հրամանատարն էր, թշնամական ընթացք մը բռնեց Անգլիոյ դէմ։ Անգլիացուցս դաշնագրին կընքուելուն լուրը Էմիրին Քապուլ գնալուն ատեն հասնելով, մեծ յուզում յառաջ բերաւ։ Էմիրը չատոց պիտի տարագրէր՝ եթէ գուբսէն ճնշում բանեցուցած չըլլայ։ Էմիրը ըսած է Տիկին Ուինդրի թէ փափաք ունի Հնդկաստանի և Աֆղանիստանի մէջ երկաթուղիի հաղորդակցութիւն մը հաստատել։

ՖՐԱՆՏ ԵՈՋԼԻՔ ԿԱՅՍԵՐ ՅՈՐԵԼԵԱՆԸ

ՎԻԵՆՆԱ, 8 մայիս.— Դիզբացական ազգ կողմէ յորելեանին առթիւ տեղի ունենալիք մեծարանքի հանդէսը պիտի կատարուի մայիս 23ին։ 80,000էն աւելի երկուռ ալակերտներ պիտի մասնակցին այդ հանդէսին։ 1500 ազգմէ բաղկացած երգեցիկներու խումբ մը և պատմական տարազով 300 աղջիկներ հանդիսական խաղ մը պիտի ներկայացնեն, որ ժամ մը պիտի տեւէ։

—Լէմպերկ քաղաքին քաղաքապետական ժողովը, ի պատիւ կայսեր յորելեանին, 1-7 տարեկան որը աղոց պատատնարան մը համար վեց տարուայ հող, շինութեան ծախքին համար 150,000 քուրոն և մշակնեցապէս 25,000 քուրոն տարեկան եկամտաբեր նուիրեց։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՆԱԽԱՐԱՐԱՊԵՏԻՆ ՅԱՅՏՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 8 մայիս.— Պ. Լլոյտ Ջորճ Երեսփ. ժողովին մէջ, երէկ, առաջին անգամ ըլլալով բանախօսութիւն մը ընելով, նախ ըսաւ թէ Անգլիոյ արտաքին վարչականութիւնը ամէն կերպով բարգաւաճ եղած է 1907 եւմսական տարիին մէջ, և եւմսոցոյցին մէջ 4,726,000 ոգերլիի իրական յաւելուած մը կայ, որ պետական պարտքին նուազեցուցման պիտի յատկացուի։ Եւմսական վերջին տարիին մէջ պետական պարտքը 18 միլիոն նուազեցաւ. այս տարի ալ 15 միլիոնի նուազեցում մը պիտի ունենայ և 1909 մարտ 31ին այս քանակութիւնը պիտի իջնէ, ինչպէս էր 20 տարի առաջ։ Երբ ուրիշ երկիրներ Անգլիայէն աւելի եւմսական բարգաւաճ վիճակ մը ունենալ կը ցուցնեն, և տարեցաւ են ամէն տարի փոխառութիւններ ընել, Անգլիա երեք տարուան մէջ 40–50 միլիոն ոգերլին կը նուազեցնէ իր պարքէն։ Հիմա ժամանակը եկած է պետական պարքերու նուազման յատկացնել եկամտաբերներուն մէկ մասը ուրիշ նպատակի մը կարելի յատկացնելու։ 1908-9 եւմսական տարիին ծախքը 152,869,000 ոգերլին և հաւանական եկամտաբերը 157,770,000 է։ Պ. Լլոյտ Ջորճ, ծերերու թոշակին խնդրոյն վրայ ալ խօսելով, ըսաւ թէ այդ մասին պատրաստուած ծրագիր մը պիտի տրուի տարիքը, կարողութեան աստիճանը և թոշակ ընդունողին անձնաւորութիւնը։ Կառավարութիւնը պիտի առաջարկէ շաբաթական հինգ շիլինի թոշակ մը յատկացնել 70 տարեկանէ վեր անձերու, եթէ անոնց շաբաթական եկամուտը տասը շիլինէ բարձր չըլլայ։ Պ. Լլոյտ Ջորճ կը կարծէ թոշակաւորներուն թիւը 500,000 չպիտի անցնի և տարեկան ծախքը 6 միլիոն ոգերլինէն աւելի չպիտի ըլլայ։ Այս ծրագիրը 1909 յուն. 1էն եռաքը պիտի գործադրուի։ Նախարարութիւնը տեղեկութիւն տուաւ նաեւ թէ շաբաթի տարեքը 4 շիլին 2 բենէն 1 շիլին 10 բենէի պիտի իջուցուի իւրաքանչիւր 50 քիլոյի համար։

Վայսորուան հեռագիրներ

ՐՈՒՐԻԶ. 10 մայիս.— Սակարանին վիճակը լաւ է. վաճառականները դադրած կ'երեւան և մէկ քանի գնուումներ բաւական են հրապարակին հաստատուն հանգամանք մը տալու։ Ցիրանական Ռանդը անփոփոխ է. իսկ տարբերութիւններու գիները հաստատուն են, մանաւանդ ռուսական փոխառութիւնները, որոնց կ'երեւայ թէ այժմ կուտան զօրաւոր խումբեր։ Այդ փոխառութեանց 5% տոկոսաւորը 97.27 գոցուեցաւ։ Օսմ. Միացեալը տասը սանդիմ վրայ դնելով 95 եղաւ։ Օսմ. Պանքա՝ 725։ Էրէյլիի հանքային բաժնետիրաց՝ 362։ Ռիօ Թինթօ՝ ակտ՝ 1491։ Պալիա Գարատայրն 452։ Լոնտոնի Սակարանին մէջ անգլիական քոնսոլիէներու և «առպիդուժ»ի տարեթերաղրերու համար գործ չկայ։ Ամերիկեան արժեթուղթերը կը բարձրանան, մանաւանդ Հէրրիմէնի խումբը։ Եուանիքն Բասֆիքի փոխառութեան մասերը հրապարակ հանուիլը մղում մը կուտայ հրապարակին։ Հարաւային Ամերիկէի հանքային արժեթուղթերու գիները հանդարտ են։

ԱԹԻՆԷՆ.— Պաշտօնապէս կ'ծանուցուի թէ արտաքին գործոց նախկին նախարար Պ. Աթոս Ռոմանոս Լոնտոնի հելլենական դեսպան կարգուած է՝ իբրեւ յաջորդ Պ. Մեղաքսիի որ Հռոմ փոխադրուած է։

**ԹՈՐԻՈ

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ

ՆՈՐ ՑԱՑՏԱԳԻՐ

Կայս. կառավարութեան բարձր հրամանին առակ ապատանող գաղթականներու գեռեզման ծախքին համար Երկրագործական Պանքային կողմէ կազմակերպուած վիճակահանութիւնը այսուհետեւ ամէն ամսոյ սկիզբը պիտի կատարուի։ Պարգեւ չշահող տոմսակները ամբողջ տարի մը պիտի կրնան մասնակցիլ վիճակահանութեանց։ Ամբողջ տոմսակներու արժէքին հարիւրին ութսունտասնըհինգը պարգեւներու և ամօրթիներու պիտի յատկացուի։ Ուստի սոյն վիճակահանութիւնը հանրօգուտ կերպով բարեփոխուած է։ Նոր կազմակերպութեամբ՝ տոմսակներուն թիւը պիտի ըլլայ 250,000, և սահմանմէ 62,500 թիւ պարգեւ ու ամօրթի պիտի շահին։ Իսկպէս կ'երեւի տարեւ հրատարակուած յայտագրէն, մեծ պարգեւը 12,000 ոսկի է, և անկէ զատ՝ երկու, երեք, չորս, հինգ և վեց հազար ոսկիի նպաստաւոր պարգեւներ ալ կան։ Տոմսակները զանազան տարբերութիւններ ունին. ամբողջ, կէս, մէկ քառորդ և մէկ ութերորդ։ Ամբողջ տոմսակին դիմացը նշանակուած է երկու օսմ. ոսկի, կէսին՝ մէկ օսմ. ոսկի, քառորդին՝ կէս օսմ. ոսկի և մէկ ութերորդին՝ մէկ քառորդ օսմ. ոսկի։ Տոմսակ գնողներուն դիւրութիւն մը ըլլալու համար՝ կէս, քառորդ և մէկ ութերորդ տոմսակներուն մէկ մասը չորս թիրամի յատուկ երեսքական կոբի բաժնուած է։ Ցիշեալ կառարկաւոր տոմսակները՝ մէջերնէն 19 դրուշի հաշուով՝ կէս տոմսակներուն գինը 36 դրուշ է, մէկ քառորդինը՝ 18 դրուշ, իսկ մէկ ութերորդինը՝ 9 դրուշ։ Երկրագործական Պանքայի կեդրոնատեղիէն և Կամուրջին գլուխը գտնուող մասնաճիւղէն մեծաքանակ տոմսակ գնողներուն հետեւեալ զեղչերը պիտի ըլլան. մէկ անգամէն 10 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 7. մէկ տարուան ժամանակամիջոցին 1001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն %ին 8, 2001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 9, 3001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 10ը, և 10,001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 12. առաջին թիրամը պիտի կատարուի 1324 մարտ 1ին, Հանրօգուտ Շինութեանց Նախարարութեան պաշտօնական մէջ, ի ներկայութեան Պանքայի Վարչական Խորհուրդի անդամներուն, հաշուակալին և եկեղեցական, հաշուակալութեանց Ատենին և Օսմ. կայս. Պանքայի կողմէ կարգուած պաշտօնեաներէ կազմուած մասնաւոր մարմնոյ մը։

1324 տարուան յատուկ Երկրագործական Պանքային Վիճակահանութեան յայտագիրը

Ա. ԹԻՐԱԺ (Մարտի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգումար.
1	**600000**	**600000**
1	200000	200000
1	100000	100000
2	40000	80000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		2170000

Բ. ԹԻՐԱԺ (Ապրիլի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգումար.
1	**300000**	**300000**
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1710001

Գ. ԹԻՐԱԺ (Մայիսի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգումար.
1	**300000**	**300000**
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1710000

Դ. ԹԻՐԱԺ (Յունիսի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգմր.
1	**300000**	**300000**
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1710000

Ե. ԹԻՐԱԺ (Յուլիսի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգմր.
1	**300000**	**300000**
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1710000

Զ. ԹԻՐԱԺ (Օգոստոսի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգմր.
1	**400000**	**400000**
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1810000

Է. ԹԻՐԱԺ (Սեպտ.ի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգմր.
1	**400000**	**400000**
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1810000

Ը. ԹԻՐԱԺ (Հոկտեմբ.ի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգմր.
1	**400000**	**400000**
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1810000

Թ. ԹԻՐԱԺ (Նոյեմբերի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգմր.
1	**400000**	**400000**
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1810000

Ժ. ԹԻՐԱԺ (Դեկտ.ի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգմր.
1	**500000**	**500000**
1	200000	200000
1	100000	100000
2	40000	80000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		2070000

ԺԱ. ԹԻՐԱԺ (Յունվ.ի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգմր.
1	**600000**	**600000**
1	200000	200000
1	100000	100000
2	40000	80000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		2170000

ԺԲ. ԹԻՐԱԺ (Փետրվ.ի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգմր.
1	**1200000**	**1200000**
1	500000	500000
1	400000	400000
1	300000	300000
1	200000	200000
10	100000	1000000
20	40000	800000
65	20000	1300000
300	10000	3000000
750	4000	3000000
1250	800	1000000
21600	200	4320000
24000		17020000

ՀԱՍՈՑԹ

	Ոսկին 100ին
Ի. բաշանչիւրը՝ երկու օսմ. ոսկիի արժէքով շրջաբերութեան հանուած երկու հարիւր յիսուն հազար տոմսակներուն փոխարժէքը	50,000,000
	50,000,000

ԾԱՍՈՒՄ

	Ոսկին 100ին
Շահող թիւերուն համար տրուելիք հարիւրին 75ը	37,510,000
Գաղթականներու Ցանկնաժողովին պահպանած հարիւրին 17ը	8,500,000
Գնիչի և վարչութեան ծախքերուն փոխարժէքը եղող հարիւրին 8ը	3,990,000
	50,000,000

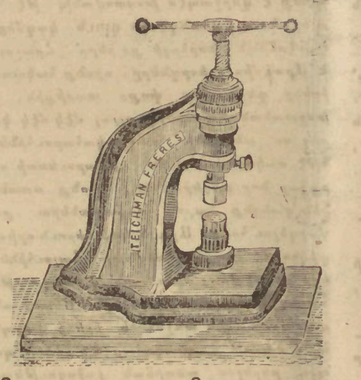

ԴԵՐՁ ԱԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ

Նոյն իսկ տասը տարու ողջ մը կրնայ սոյն մեքենայով 200 (երկու հարիւր) կոճակ շինել՝ բուրդէ, բամպակէ կամ մետաքսէ աստիճով պատած, այսինքն երիկ մարդու և կնոջ իւրաքանչիւր քսանթիւմ միեւնոյն կերպասէ շինուած կոճակներ պիտի ունենայ։

Սոյն մեքենայով կարելի է շինել տասնչորս զանազան մեծութեամբ կոճակներ։

Երեք տարբեր մեծութեամբ կոճակ շինող մեքենայի մը գինը 190 դրուշ կ'արժէ։

Սոյն մեքենան կը գտնուի Թէխման եղբարց տասուեղինաց վաճառատունը, Ղալաթիա՝ Մեծ Միլլէթ խան, և Գալիթ՝ Մահմատ Փաշա, պոզաչիներին դիմաց։

Ցիշեալ վաճառատուները հոսած են արդէն գարնան վերջին նորաձեւութիւնները։ 10—8

ՄՕՍ

ՇՈՓԵՆԱՅԻԱՑԻՆ ԸՆԵՐՈՒԹԻՒՆ

Համբարձ եւ ապրանքի փոխադրոց ոգեկնաւեր

Ա. ԿԱՐԳԻ	Բ. ԿԱՐԳԻ
Սեգի	Նալոգրիս
Մինիս	Բանիսիս
Բոսֆոս	Գուլգիրիս
Թիյզար	Մոնիրիս
Նարտոն	Ֆայլիզ
Նավարին	Տարոս
	Թիպս

Առաջին գարշի շոգենաւերը չեն հանգրստանիր են, նաւուն մէջերը ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին եւ կան համբարձիներու համար տեղաւորի ունին։

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ տամանոփակ թանով համբարձներ կ'առնեն բայց տեղաւորի չունին։ սդերյնի

Կ. Գալաթ Լիվերբուլ Ա. կարգի գին է 15
» » Բ. » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց կամ Ղալաթիոյ մասնաճիւղին համար՝ իրենց հրամանները ատն շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի եւ Եւրոպայի նաւահանգիստները ապրանք առնելու համար տարանքներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՈՎ եւ Ընկ. Գործակալք

Ռիքթալ խան, Գալիզ դարաւ, Գալիթ Ճեցմ ՄՕՍ Ընկ.

50—28 31 Ճէմս Սդրիդ, Լիվրբ.-ի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովորոսիք

Մայիս 19ին, Իսիրեդի, Մարսիլիա
Մայիս 2ին, Գուլկարի, Անվերս

Ա. կարգ Մարդոյ համար 200 ֆր
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բարձրի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Ա. կարգ Լամանի համար 248.35 ֆր.։
Բ. կարգ 185.10 ֆր. (Տիբերի համար)։

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թոփհանէ քարափին վրայ։

15 50—17 Բ. ՌԷՊՈՒԼ

ՇՈՓԵՆԱՅԻԱՑԻՆ ԸՆԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՈՒՐԱՆ ԵՒ ՀԱՑ.

Ն. ԲԱՓԷԼ ՍԷՆԿ.

ՍԳԱՍՈՒԱՅԻ ՇՈՓԵՆԱՒԻԵՐ

Մայիս 12ին, Ֆրիժի, Մարսիլիայէն
Մայիս 18ին, Իսիրեդի, Սեւ ծովէն
Մայիս 4ին, Եմիրդ, Անվերսէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Մայիս 13ին, Ֆրիժի, Զօնկուլդաք,

ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱ

Օսմ. կայս. Պանքային Գալոյ մասնաճիւղը այս անգամ իր պողպատեայ մթերանոցը ընդարձակած և փոքր դրամարկղերուն թիւը աւելցուցած ըլլալով, հաճարակութեան տրամադրութեան ներքեւ կը դնէ զանոնք, արժեթուղթ, գոհարեղէն և կարեւոր թուղթեր պահելու համար։ Սոյն պողպատեայ մթերանոցին քով, դիւրութեան և ապահովութեան ամէն միջոցները ներկայացնող յատուկ օրեր մը յատկացուած է, ուր վարձակալները մուտք պիտի կրնան գտնել մասնաւոր դուռնէ մը՝ բացի կիրակիներէն, ամէն օր, նոյն իսկ ամենայն օրերը՝ հեռաւեալ ժամերուն։ Նոյեմբերի սկիզբէն մինչեւ ապրիլի վերջը առաւօտուն ժամը 7½էն (Ը. Ե.) մինչեւ ժամը 12½ (Ը. Թ.)։ Մայիսի սկիզբէն մինչեւ հոկտեմբերի վերջը առաւօտուն ժամը 7էն (Ը. Ե.) մինչեւ ժամը 12 (Ը. Թ.)։ Փափաքողները ամէն օր վերոյիշեալ ժամերուն կրնան այցելել սոյն պողպատեայ մթերանոցը և տեղեկութիւններ առնել վարձքերու գիներուն վրայ, որոնք խիստ դիւրամատչելի են։ 20—2

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 Օգոստ 2|14 եւ 1320 Սեպտեմբեր 20 թուականի Ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան Կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նալը խան, Հէդարէն փողոց, Թիւ 14, Քօօրէրաթիվ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն

Գալիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Գալիս, Մ. Ի. Սառաֆ, Շէյխ իւլ Իսլամ խան, Գահէզ Գարաւ Թիւ 10։
Գալիս, Ապաթ պէյ եւ Ընկ., Վէզնեէիլէր փողոց։
Գալիս, Գ. Մ. Այմէլօղլու, Էմին-Էօնիւ, Գահէզ Գարաւ, Իզմիր փողոց։
Գասարգիլ, Ալէքսանդր Անաթասիաս լուսիսի հրապարակ։
Գասարգիլ, Մ. Ա. Անդրիա, Մասա Հասասէսի։
Գէօյիւքբերէ, Մ. Ա. Տէմարքի։
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց
Էրզնգիւղ, Թէօգիս Եուանիսէս, Նամատ կասան մասս։
Շէյլի, Մ. Է. Ռոսի, Գէօյիւքբէրէ հասաէսի, Թիւ 137։
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրքանց, Թիւ 12, Թիւնէլ խան։
Մեծ Գղղր, Ռէսուլ էֆ.։
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկելիաէս, Կայսրանի հրապարակ։
Սան Սթէֆանօ, Գէլէնեան էֆ.։
Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տակաւնութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները. դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ ոկած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բալանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուներուն մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Գօն Մարչէլ դիմաց թիւ 343 և 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Ուէբրի դիմաց։
Կալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի եռաս։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Գալիս) 1. Սուլթան ամամ թիւ 2։
) 2. Սուլթան Գայրիա, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։
Սկիւտար) Զարբը Գոյը, թիւ 120։

Դասերը և նորագտութիւնները հրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 և 343 կրկին, Սարդիս պէյ Տիւղ Օղլուի առանը։ 16 50—6

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՕՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒԻՔ

ԸՆԴՄԷՋ Հալի, Ն. Գալոյ եւ Ռէքսայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Տիտս	4311	Հիսարլիք	1531	Մարսէլլ	3709	Մարֆա	1119
Ալէքթ	3607	Տամինս	938	Հինաւ	3720	Մրգատս	3557	Տիրիս	1785
Անէէլ	1541	Տուրս	2383	Հարաթիս	1690	Միլ	1057	Մրվիս	119
Աթիսոնգ	2277	Տրանգ	1713	Հասլիպեզ	695	Մանդեպելլ		Ոլեբ	1209
Քասանս	1822	Տինամ	504	Իսիս	2354	Մուցիլլ	3419	Թասոս	1323
Գարտիս	264	Էպգ	3464	Իսաիս	5740	Նէգ	1933	Թ. Ուիլսոն	1546
Գէգիմալ	4481	Էլսանգաս	1520	Ճիանս	1320	Օսիս	4100	Թանիս	3327
Գէլբ	1371	Էնանգ	1841	Գիլէս	953	Ինթաստիս	4036	Թուլիս	1470
Գանիրոս	1637	Տիս	954	Գոլբինս	2307	Օրլանս	1535	Օլիպինս	242
Դորէս	1244	Տինլանտ	1828	Գանիս	1700	Բալէրմս	1637	Վանգ	1914
Գանդ	1094	Տլամինկս	349	Լէս	1053	Բոլս	510	Վալ	1289
Ջիրանս	2729	Ֆրանչիսքս	4582	Լէբանթ	2272	Բիսլէս	3329	Վալիթուրն	289
Սուէթս	1831	Կալիլէս	3060	Լիվորնս	1643	Բինանլաս	1553	Նէս	1350
Գալատասս	4235	Կիկանս	1143	Լարենս	3191	Բալլ	1613	Զեր	1200
Գանկս	2905	Կոզ	1011	Մալմս	724	Բօգէս	1789	Թարս	
Դորաս	895	Կրանս	1695	Մարենկս	1273	Բաղդատիս	186	Մալտա	

Ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած են.

Թոմիս շոգենաւը, նաւապետ Ֆարն։
Գոլինցս շոգենաւը, նաւապետ Գրանթոն։

Ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս կը սպասուին.

Վիկս շոգենաւը, նաւապետ Հարպօրտ, մայիս 10ին։

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԻԻԶՕՏ

Թիւ 22 24. Գիւլիւք Միւլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—18

Khedivial Mail Line

(Քէսիվիալ Մէյլ Լայն)

Շոգենաւային Ընկերք

Շաբաթական ամենեն արագ երթեւեկ

Գոյսոյ եւ Ադեքսանդրիոյ միջեւ

Օսմանիի շոգենաւը նաւապետ Կապէպլի, երկուշաբթի, 11 մայիս 1908 (Ը. Ե.) կէս օրէն ետք ժամը 2ին, Ադեքսանդրիայէն հոս կը ժամանէ. իսկ երեքշաբթի 12 մայիս 1908 (Ը. Ե.) կէս օրէ ետքը, ժամ հին պիտի մեկնի Ադեքսանդրիա, հանդիպելով Իզմիր և Գիրէսան։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻՍ

Մենզալի շոգենաւը, նաւապետ Ֆրի մէն, մայիս 23ին Կ. Գոյսէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Կէլիպոլը, Տարանդէ. Միթիլի Իզմիր, Սաքիզ, Հոռդոս, Մերսին, Իսքէնտէրուն, Սուրիական Տրիպոլիս, Գէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բարթ-Սաիտ և Ալեքսանդրիա։

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, քարտիին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, իսկ մասնաճիւղը, Գալիս, Վալիսէ Սուլթան խան։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ԳԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.— Օսմ. Հանր. Գարտքի Վարչութիւնը նուազուրդի կը դնէ հետեւեալներուն հայթայթումը.— 800 ծրար ներմակ խաւաքարտ, 600 ծրար Բավիս Թուղթ՝ ծրարը 17 քիլօ ծանրութեամբ, 1000 պրակ Էմբերիալ Թուղթ՝ 23 քիլօ իւրաքանչիւրը, 800 ծրար Բէյալ Թուղթ՝ 17 քիլօ իւրաքանչիւրը, 3000 քիլօ պատասուի Թուղթ՝ երկու տեսակ, 6000 եարտա՝ ամարի կապի, նմայներուն համար, առանց ծախքի յանձնելի Հանր. Գարտքի Վարչութեան կեդրոնատեղին, Գալիս, տա՛ Թուականներուն.—

1908 յունիս 12/25ին՝
100 ծրար խաւաքարտ, Թիւ 15
100 » » » 20
100 » » » 25
50 » » » 30
300 » Բավիս՝ ներմակ
3000 քիլօ պատասուի՝ երկու տեսակ
1908 օգոստոս 12/25ին՝
300 ծրար Բավիս՝ ներմակ
50 » խաւաքարտ՝ Թիւ 15
200 » » » 20
50 » » » 25
100 » » » 30
1908 սեպտ. 12/25ին՝
500 ծրար Էմբերիալ Թուղթ՝ 23 քիլօ
500 » Բէյալ » 17 »
6000 եարտա՝ ամարի կապ.
1908 հոկտ. 12/25ին՝
300 ծրար Բէյալ՝ 17 քիլօ ծանր.
500 » Էմբերիալ՝ 23 » »

Ահմատեաղ նուազուրդը որոշուած է 1908 ապրիլ 30/13 մայիսին, կէս օրէն յետոյ ժամը 2ին, իսկ վերջնական նուազուրդը՝ 3/16 մայիս, շաբաթ օր։ Նուազուրդին մասնակցիլ փ. փաստաթղթերը պարտին Հանր. Գարտքի Վարչութեան կեդր. Սառուկը յանձնել իրենց հայթայթելիք ապրանքին արժէքը ներկայացնող գումարին %ին 10ը, իբր երաշխաւորութիւն, օրուան գնոյն համեմատ։ Նուազուրդի համար ըլլալիք առաջարկները պէտք է ներկայացուին 1908 ապրիլ 30/13 մայիսին առաջ, Հանր. Գարտքի Կեդր. Վարչութեան, կնքեալ պահարանով, ուր դրուած ըլլալու են հայթայթելիք ապրանքներուն նմայները։ Ընդհ. Տնտեսութիւն

23/6 մայիս 1908

* * *

Ազդ.— 1881 դեկտ. 8/20 թուականի կայս. հրամանագրին Ե. և ԺԳ. յօդուածներուն և 1903 սեպտ. 1/14 թուականի յաւելուածական հրամանագրին ԺԲ. յօդուածին համաձայն, Բաւմէլիի երկաթուղիի պարտաթուղթերուն հետեւեալ թիւերը, 34,319 212,816, 275,650. 1,819,687, 1,819,688, 1,819,689 1,819,690. որոնք պարգեւ չտան են 1878 յունիս 1ի վիճակահանութեան մէջ և տակաւին չեն գանձուած, 1908 յունիս 1ին ջնջուած պիտի համարուին։ 20—8

ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻՆ

Ժամանակացոյց կոխմբ.երու երթկեան.

1908 մարտ 1 (Ն. Տ.) կիրակի օրէն սկսեալ

ԳՈՆԻԱ — ԷՐԷՃԼԻ — ՊՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կոխմբ. 624

Կայարան		Ադր. եւ ճմբ. Առաւ.
Գոնիա	մկն.	11 —
Գաչին խան		11 31
Զուսրա		12 15
Արբգ Էօրէն		12 43
Մանտասուն		1 22
Գարաման	ժմն.	1 43
	մկ.	1 58
Սիտրօվա		2 24
Այլանտը-Տէրպէնտ		4 14
Այլանա		4 50
Էրէյլի	ժմն.	4 15
	մկն.	4 45
Պուլկուրլու	իրիկուն ժմն.	5 —

ԳԱՐՁ Կոխմբ. 621

Կայարան		Ադր. եւ ճմբ. Իրիկուն
Պուլկուրլու	մկն.	5 20
Էրէյլի	ժմն.	5 38
	մկն.	7 20
Այլանա		7 47
Այլանտա-Տէրպէնտ		8 33
Սիտրօվա		9 11
Գարաման	ժմն.	9 32
	մկն.	9 55
Մանտասուն		10 24
Արբգ Էօրէն		10 57
Զուսրա		11 30
Գաչին խան		12 06
Գոնիա	իրիկուն ժմն.	12 35

50—22

«ԱՐԵՒԵԼԻՔ» ԹԵՐԹՕՆԸ (146)

ԺԱՌ ՊՐԻԷՆ

ԴՐԱՄ ԵՒ ՍԷՐ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆԸ

ԺԲ.

Ուստի հարկ դառնց երկու թշնամիներուն վրայ հակելու։ Մարիէթը ճշմարտապէս անբնական դասեց իրը աշակերտ, իր գործը գլուխ հանելու համար. Լէօնի կերվիլի հետ կապուեցաւ, չիկաներ գեղուհի մը, որուն անունը կը ագեղցնէր «իմ Լիսոնս» (պչրուհիս) կոչելով կառակի համար։ Լէօնի պաշտօն յանձնեց Տիկին Մաղիրը հեռացնդել, իսկ Միլու կրցաւ իր ամբողջ ժամանակը նուիրել Լիսիէնը ուսումնասիրելու։

Միլու ճշմարիտ զարմանք մը ու զայրոյթ մը զգաց այն օրը երբ տեսաւ որ իր նախկին բարեկամ Լիսիէնը համարձակօրէն կ'երթար Բիրէնէ փողոցը գտնուող Մարթի բնակարանը, այնպիսի մէկու մը պէս, որ առաջին այցը չէ որ կատարէ։ Առանց դռնապանուհիին բան մը հարցնելու, անդուխէն վեր կ'ելլէր, դէպի Մարթի խեղճ յարկաբաժինը ուղղուելով։ Եթէ երբեք լաւ միջոց մը չունենար իր տրամադրութեան տակ, Միլու պիտի սոսկալէր Լիսիէնի դուրս ելած միջոցին մտածելով անոր, հարցափորձել բրտօրէն, քիչ մը բան հասկնալու համար Լիսիէնի առաջին կասկածներէն, զարմանքի ազդեցութեան տակ։ Բայց հարցաքննիչ դատաւորի մը պէս մտիտ կը գտնէր այդ մեթոդը։ Միլուի պէս ճարպիկ մէկու մը համար գէշ միջոց մըն էր տակիա, քանի որ յանձին Օր. Ճաւլիսի լուսագոյն գործիք մը ունէր։ Միլու պահ մը խորհեցաւ.

—Սա խեղճ Օր. Ճաւլիան չատ երեսի վրայ ձգեցի։ Սիրայն յայտարարութիւն մը ընելէ յետոյ նամակատուն չհանդիպեցայ, ուր դիզուած ըլլալու են իր սիրատասները։ Իր տարիքը աւելցած ըլլալու է, բայց կրնամ չատ լաւ պատճառներ առաջ բերել լուութեան մասին։ Պարապ տեղը չէ որ վերակենդանացուցի մայրը։ Ապագային կրնայ ընդդիմ ցոյց եւ յսուտ մոր մը դերը կատարել։

Ժամացոյցը նայեցաւ ու յարեց.

—Կրօղ, արդէն իսկ երեսունեկինգ վայրկեան անցաւ որ ներսն է. գիտամ թէ իր այցելութիւնները երկարաւոր կ'ըլլան, որով կրնամ ուրիշ բանով զբաղիլ քան թէ անոր դուրս ելլելուն սպասել։

Միլու նամակատուն փութաց, ուր եօթը-ութը նամակ կը սպասէին Օր. Ճաւլիայի կողմէ յղուած։ Ամէնէն առաջ բացաւ վերջին նամակը, որուն պահարանը առջի օրուան կնիքը կը պարունակէր։ Երկար նամակ մըն էր... Ուրիշ մեծադիր էջերէ բաղկացած էր այդ նամակը, տեղմ ու նուրբ գրով մը, որ լուսանցքներն ալ կը գրաւէր և որուն վերջին տողերը իրարու վրայ ելած էին։

—Ի՞նչ երկար նամակ։ Կարծես ժամանակը սպաննել կ'ուզէ ան, առանց չունիմ այդ խառնակոյսը կարդալու։

Ու Միլու արագ ակնարկով մը աչքէ անցուց նամակը և տեսաւ որ վեց էջերուն մէջ ամէն տեղ միեւնոյն ոտիկ խօսքերը կրկնուած էին. տէր, պաշտելիս, սիրա... արցունքներս... անձկութիւններս, անքնութեան գիշերներս... Հակառակ իր կասարած արագ ընթերցման, քիչ մը ձանձրացաւ Միլու։

—Ի՞նչ տաղտկալի կինէ. կ'ուզէ Միլու։

Ու կը շարունակէր կարդալ միեւնոյն խօսքերը, քան անգամ կրկնուած, որոնց յաճախ կը յաջորդէին զարմացուկան նշաններ և աւելի յաճախ հարցական նշաններ։

—Ուրիշ բան կը նախընտրէի գտնել այս նամակներուն մէջ, ըսաւ Միլու քրթմնջելով։ Որքա՜ն անմիտ է այդ կինը։ Գրաւ կը դնեմ որ այդ դէղ մը նամակներուն մէջ մէկ բառ չկայ դիս չանհարդող։

Միլու արհամարհ կերպով ծալեց թուղթը, որ գրերով լցուած ըլլալուն համառակ, պարապ կը թուէր։ Բայց երկու բառ իր նայուածքը գրաւեցին. Լիսիէն Ռիչո։ Իր աչքերը օկան շղոալ և ժպտադէմ բաւ։

—Ահ, սիրելիս, այս անգամ գտար սրտոս հաճոյ թուղթ բառը։

Ու հեգնական շարժուձեւով մը չորթունքներուն տարաբ թուղթը և երկիւղածութեամբ համբուրեց։

—Նայինք ի՞նչ կը զրուցես առ հետաքրքրաշարժ Լիսիէն Ռիչոյի վրայ։ Այս անգամ աչքէ չանցուց նամակը, այլ սկսաւ յամրօրէն կարդալ, փոքրելով ոչ միայն բառերուն իմասքը հասկնալ, այլև իմանալ Օր. Ճաւլիայի գիտցած բաներն ու չգիտցածները։ Այդ պարբերութիւնները միամիտ յայտնութիւններ կ'ընէին։

—Ահ, ի՞նչ ճաւլիա, եթէ դուք ալ Պ. Լիսիէն Ռիչոյի պէս չարժէիք, ի՞նչ լաւ պիտի ըլլար։ Ո՞ւր ճարուն և հաւատրիմ է ան։ Կը ճամբեն զինքը, բայց չի վհատիր։ Կը վռնտեն ու նորէն կուգայ։ Բարեկամակը՝ դուք...

—Ան, օրիորդ, իմ վրա չխօսինք, ըսաւ Միլու բարձրաձայն, ընթերցումը ընդմիջելով։ Կ'ապահովցնեմ ձեզ թէ այս պահուս օ՛չ մէկ բանով կը հետաքրքրուիմ, մինչ Լիսիէն Ռիչո, այդ հաւատարիմ շունը կուգայ լիզել զինքը հարուածդ ձեռք